

ENSKILDA HÖGSKOLAN STOCKHOLM
Teologiska programmen
Systematisk teologi

EXAMENSARBETE
Master 30 HP
VT 2020

Abortförespråkare och kristen?

En jämförande textanalys om abort ur ett teologiskt
perspektiv

Författare: Sofia Proohf

Handledare: Susanne Wigorts Yngvesson
Enskilda Högskolan Stockholm

Abstract

I denna uppsats ämnar jag svara på frågan huruvida det går att argumentera för rätten till abort på en kristen teologisk grund? För att göra detta gör jag en jämförande textanalys mellan fyra teologer som skrivit om rätten till abort; R.C Sprouls *Abortion: a rational look at an emotional issue* och Frank Pavones *Abolishing Abortion: How You Can Play a Part i Ending the Greatest Evil of Our Day* som är emot abort och Kira Schlesingers *Pro-Choice and Christian: Reconciling Faith, Politics and Justice* och Margaret D. Kamitsukas *Abortion and the Christian Tradition: A Pro-Choice Theological Ethic* som är för rätten till abort.

Argumenten mot abort centreras kring åsikten att foster är fullvärdiga personer från befruktningsögonblicket och att detta gör att abort ses som mord. Även frågan om kvinnors rätt till sina kroppar utgör en betydande del för argumentationen; eftersom kvinnors rätt till sina kroppar inte anses vara absolut har kvinnor inte rätt att besluta om abort eftersom fostret som aborteras inte är en del av deras kropp.

Argumenten för rätten till abort centreras kring åsikten att kvinnor har rätten att bestämma över sina kroppar och att denna rätt inte övergår av ett fosters eventuella rätt till liv. Att foster inte ses som personer för än sent under graviditeten respektive efter födseln spelar också en stor roll i argumentationen. Även den kristna kyrkans historia lyfts fram eftersom en analys av kyrkans motstånd mot abort historiskt visar att det inte handlar om fosters rätt till liv utan om att kontrollera kvinnors kroppar och människors sexualitet.

Utifrån dessa argumentationer kommer jag fram till att det går att argumentera för rätten till abort på en kristen teologisk grund. Mina främsta argument för detta är att en kvinnas agens och rätt att ta beslut för sig och sitt liv väger tyngre än ett fosters rätt till liv, särskilt eftersom det utifrån kristen teologi inte med säkerhet går att säga att foster är personer.

Engelsk titel

Pro-abortion and Christian?: A comparative text analysis on abortion from a theological view.

Nyckelord

Aborträtt; kristen feminism; kvinnorrätt; systematisk teologi; kristen etik.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	5
1.1	Inledning.....	5
1.2	Syfte.....	6
1.3	Frågeställning.....	7
1.4	Teori och metod	7
1.5	Material.....	9
1.6	Avgränsning	10
1.7	Tidigare forskning	10
1.8	Ordlista.....	11
1.9	Disposition.....	12
2	Historia.....	13
2.1	Abort i förmodern tid.....	13
2.2	Abort i modern tid	16
3	Analys.....	17
3.1	R.C. Sproul	17
3.2	Frank Pavone.....	24
3.3	Kira Schlesinger.....	28
3.4	Margaret D. Kamitsuka.....	34
4	Diskussion.....	42
5	Slutsatser	54
6	Bibliografi	55

1 Inledning

I detta kapitel kommer jag att lägga grunden för uppsatsens ämne. I det inledande kapitlet lägger jag fram uppsatsens syfte och huvudsakliga frågeställningar samt ger en överblick av den litteratur, metod och teori som jag använder mig av i uppsatsen. I detta avsnitt finns också en ordlista med de mest centrala orden och deras förklaring, samt ett avsnitt med en översikt av uppsatsens disposition.

1.1 Inledning

Frågan kring huruvida abort är etiskt försvarbart utifrån en kristen teologisk grund har diskuterats i stort sett lika länge som kristendomen existerat. Även i den tidiga kyrkan fanns det delade meningar om abort, en kvinnas rätt till sin kropp och fostrets status. Under kyrkans historia har synen på abort sett olika ut, åsikterna har skiftat mellan att se fostret som en person från befruktningen till att fostret ses som person när mamman kunde känna att det hade börjat röra på sig, eller så sent som när barnet var fött. Huruvida abort är etiskt försvarbart har därför skiftat genom den kristna kyrkans historia och har vid vissa tider varit okej beroende på situation och i vissa perioder helt oförsvarbart och likställt med mord.

Även idag fortsätter debatten kring abort, i nutida debatter hamnar fokus oftast på två punkter; när livet börjar och kvinnors rätt till sina kroppar. Dessa två punkter utgör grunden för abortmotståndare respektive abortförespråkare. Abortmotståndet grundar sig i teologi där livet anses börja vid befruktningen, detta gör att all form av abort mer eller mindre anses vara mord. Abortmotstånd är vanligt förekommande i religiösa grupper och kristna abortmotståndare anser att deras hållning är baserad på Bibeln. En vanlig grund för att förespråka rätten till abort är kvinnors rätt till sina egna kroppar, den gravida kvinnans rätt att bestämma över sitt eget liv och sin kropp värderas högre än det ofödda fostrets rätt till liv. Här hänvisas snarare till mänskliga rättigheter än religiösa argument oavsett om abortförespråkaren är troende eller ej. Dock anser många kristna abortförespråkare att en biblisk kristen människosyn förespråkar grundläggande mänskliga rättigheter för alla och att rätten till abort inkluderas i detta.

I Sverige har abort, beroende på omständigheter, varit lagligt sedan 1938. Sedan 1974 kan abort göras fram till 18:e graviditetsveckan oavsett anledning, och fram till 22:a

veckan om särskilda skäl finns och med socialstyrelsens tillåtelse.¹ Även om det funnits ett motstånd mot abort i Sverige har abortlagen sällan ifrågasatts på ett så konkret sätt som den kommit att göra de senaste åren när Sverigedemokraterna har lyft frågan om att ytterligare minska aborträtten till att endast vara lagligt fram till vecka 12, något som senare tagit tillbaka.² Även Kristdemokraternas inställning till rätten till abort har ifrågasatts efter att det framkommit att Lars Adaktusson, som representerade Kristdemokraterna i EU-parlamentet, vid flera tillfällen röstat emot rätten till abort trots att partiet säger sig stå bakom aborträtten.³ Adaktusson själv menar att han inte röstat emot rätten till abort utan röstat för varje lands rätt att själv bestämma i frågan. I många länder världen över har frågan lyfts och i några få fall har debatterna lett till ökade rättigheter för kvinnor medan det i många fall har lett till ytterligare minskade rättigheter i relation till kvinnors reproduktiva rättigheter.

På grund av att frågan om aborträtten blivit mer aktuell har det också blivit mer relevant att undersöka de olika argumenten för och emot aborträtten; medan abortmotstånd ofta sägs bygga på en teologisk och biblisk övertygelse bygger argument för rätten till abort oftast på människorättsargument. Frågan måste då ställas om det på kristen teologisk grund går att argumentera för abort? Eller är det en fråga där kristna potentiellt kan ställas inför ett val mellan sin religiösa och sin ideologiska övertygelse? Bibeln som källa i den här typen av debatt är också något som kan diskuteras. Vad händer när vi använder en helig skrift som ses en auktoritet av många och som är skriven för flera tusen år sedan, i en debatt idag?

1.2 Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka de argument som används i dagens debatt om rätten till abort utifrån en teologisk synvinkel. Fokuset för uppsatsen är att undersöka hur abortmotståndare och abortförespråkare använder sig av, och refererar till, teologiska argument för sin sak. Inom ramen av uppsatsen kommer även en diskussion föras kring användandet av Bibeln som del i en nutida debatt kring aborträtten, syftet med detta är att undersöka hur texterna används och huruvida det är etiskt att använda sig av flera tusen år gamla religiösa texter i en nutida debatt.

---

¹ Socialstyrelsen 2018

² Karlsson 2019.

³ Svensson 2019.

1.3 Frågeställning

I denna uppsats ämnar jag svara på frågan huruvida det går att argumentera för rätten till abort på en kristen teologisk grund?

Om detta är möjligt, hur ser i sådana fall den argumentationen ut?

Om detta inte är möjligt, vad betyder det för de kristna som är för abort?

Jag ämnar också svara på frågan om det är etiskt att använda sig av Bibeln i en debatt kring aborträtten?

1.4 Teori och metod

Som teoretisk utgångspunkt för uppsatsen använder jag mig av Sallie McFagues *The Body of God* där hon presenterar en feministisk ekoteologisk modell. I boken föreslår hon en förståelsemodell där universum är Guds kropp vilket inte ska förstås som en panteistisk förståelse av Gud utan en panenteistisk förståelse.⁴ Detta innebär att Gud finns i hela universum men inte begränsas till detta. Vår fysiska värld är alltså inte en förutsättning för Guds existens däremot är Guds existens en förutsättning för universums existens. I denna modell är Gud upphovet till allt liv och genom den heliga Anden ger Gud skapelsen egenmakt till fortsatt utveckling.⁵ Denna egenmakt ska förstås som motsatsen till att Gud är en auktoritär styrande del i skapelsens utveckling och snarare ses som att Gud genom den heliga Anden möjliggör skapelsens utveckling. Som grund för hennes modell finns en bibelsyn där Bibelns texter förstås och tolkas utifrån människors liv och situation.⁶ Bibeln är alltså ett sätt för människor att förstå och närma sig Gud och varandra och bibeltexterna används för att berika människors liv och relation till Gud.

Den människosyn som McFague presenterar i sin modell är grundad i en respekt och förståelse för varje persons egna erfarenheter samtidigt som den lägger tyngdvikt vid alla människors (och djurs) gemensamma erfarenhet av att vara en kroppslig varelse. Just kroppen är central för McFague eftersom kroppen är förutsättningen för våra erfarenheter och upplevelser, kroppar är alltså inte något vi har utan något vi är.⁷ Baserat på detta är den kroppsliga erfarenheten central och något som ska respekteras, det är också viktigt att

---

⁴ McFague 1993:149

⁵ McFague 1993:65, 148

⁶ McFague 1993:132

⁷ McFague 1993:16

respektera varje individs egna upplevelse eftersom de alltid skiljer sig från varandra.⁸ Särskilt lyfter hon fram kvinnors kroppar och påpekar att det inte finns en singular kvinnlig erfarenhet utan att varje kvinna upplever varje situation olika.⁹ Eftersom den kroppsliga erfarenheten är viktig anser hon också att det kroppsliga välmåendet är viktigt, detta var även sant för Jesus då berättelser om kroppsligt helande är centrala i de fyra evangelierna.¹⁰ Hon anser också att denna syn stärks av det faktum att frälsningen sker i skapelsen, inte utanför den, vilket går emot den starka tradition av negativ syn på det kroppsliga som funnits och finns inom kristendomen.¹¹

McFague hanterar inte frågan om livets början, det närmsta hon kommer är att säga att andetaget är det som ramar in livet genom ett första andetag när vi föds och ett sista andetag när vi dör.¹² Dock ska detta inte förstås som en definition av livets början utan denna liknelse är något hon använder för att beskriva den heliga Andens roll i skapelsen och för att ytterligare förtydliga gemenskapen mellan alla kroppar, både djur och människor, eftersom att andas är en förutsättning för liv. Däremot nämner McFague frågan om rätten till abort och tillgängligheten till preventivmedel i samband med att hon talar om kroppsligt välmående.¹³ I samband med detta talar hon om varje barns rätt att vara önskad samt varje kvinnas rätt att ha kontroll över sin egen kropp.¹⁴

Den metod jag använt i uppsatsen är en jämförande analys av fyra böcker; två böcker som, på kristen teologisk grund motsätter sig rätten till abort och två böcker som på kristen teologisk grund förespråkar rätten till abort. Författarnas argument jämförs och ställs emot varandra samt analyseras och diskuteras i relation till teorin som presenterats ovan. Fokuset för uppsatsen är, som tidigare nämnt, att analysera och undersöka de teologiska argumenten för och emot abort. Skillnad görs mellan teologiska och människorättsliga argument, ett exempel på detta kan vara kvinnors rätt till sin egen kropp som är en del av de mänskliga rättigheterna men som kan argumenteras för genom att till exempel göra anspråk på en biblisk människosyn. Inom ramen för uppsatsen anses argumentet om kvinnors rätt till sin egen kropp i sådana fall vara teologiskt. Finns det ingen tydlig koppling till teologi anses argumentet vara mer människorättsligt. De delar av de olika teologernas argumentationer som inte anses vara teologiska argument kommer att presenteras för att ge en fullständig bild av

---

⁸ McFague 1993:50

⁹ McFague 1993:53

¹⁰ McFague 1993:167-168

¹¹ McFague 1993:182

¹² McFague 1993:143

¹³ McFague 1993:203

¹⁴ McFague 1993:204

argumentationen, men kommer inte att analyseras och diskuteras i samma utsträckning som de teologiska argumenten.

1.5 Material

De böcker som utgör huvuddelen av materialet för uppsatsen är *Abortion: A Rational Look at an Emotional Issue* av R. C. Sproul, *Abolishing Abortion: How You Can Play a Part in Ending the Greatest Evil of Our Day* av Frank Pavone, *Abortion and the Christian Tradition: A Pro-Choice Theological Ethic* av Margaret D. Kamitsuka, *Pro-Choice and Christian: Reconciling Faith, Politics and Justice* av Kira Schlesinger. Samtliga författare är amerikanska teologer och skriver utifrån en amerikansk kontext.

R.C. Sproul var en reformert amerikans teolog och pastor. Hans bok *Abortion: A Rational Look at an Emotional Issue* har använts för att utbilda aktivister och gemene kristen inom den så kallade *pro-life*-rörelsen (se ordlista i avsnitt 1.8.) i 30 år.

Frank Pavone är en katolsk amerikansk präst och teolog. Han har varit med och grundat organisationen och nätverket *Priests for Life* som ger stöd och argument mot abort, för människor aktiva inom den romersk-katolska kyrkan.

Gemensamt för både Sproul och Pavone är att deras böcker inte är facklitterärt skrivna utan snarare populärvetenskapligt, de saknar ofta referenser när de talar om statistik eller ett fosters utveckling, för att nämna några exempel. Orsaken till detta är troligtvis att de främst är skrivna för gemene kristen som letar efter argument mot abort, eller som är osäkra på hur de ställer sig till aborträtten. Eftersom fokuset för uppsatsen är att analysera de teologiska och eventuella människorättsliga argumenten kan de vetenskapliga tillkortakommandena bortses ifrån när det kommer till urvalet. Både Sproul och Pavone är, och har varit, tongivande röster inom abortmotsånds-rörelsen i USA, och representerar därför väl de olika argument som ofta återkommer i debatten. Att de också kommer från olika kyrkliga traditioner gör att de har olika infallsvinklar i debatten och kompletterar på så sätt varandra.

Margaret D. Kamitsuka är presbyterian och professor emerita i religion vid Oberlin College i USA. Hennes bok *Abortion and the Christian Tradition: A Pro-Choice Theological Ethic* är en facklitterärt skriven framläggning av teologiska argument för rätten till abort, samt en analys och kritik av teologiska argument mot abort. Kamitsuka presenterar olika teologers argumentation för rätten till abort och kvinnors rätt till sina kroppar, och skriver, baserat på detta, fram en kristen etik för aborträtten.

Kira Schlesinger är en episkopal, amerikansk pastor och teolog. Hon har skrivit sin bok *Pro-Choice and Christian: Reconciling Faith, Politics and Justice* utifrån ett pastoralt perspektiv, då hon efter att ha skrivit en artikel om abort fått motta både positiv och negativ respons. Hon såg då att behovet för ett teologiskt grundat försvar för aborträtten behövdes, både för de som genomgår aborter och för dem som själva funderar kring hur de ställer sig i frågan. Boken riktas, i likhet med Pavone och Sprouls böcker, till gemene kristen.

1.6 Avgränsning

I urvalet för de två böckerna som förespråkar rätten till abort fanns det mycket få böcker som passade inom ramen av uppsatsen. Flera av böckerna jag hittade var skrivna ur ett medicinskt perspektiv, och ännu fler ur ett människorättsligt perspektiv. En återkommande bok var *Trust Women* av Rebecca Todd Peters, som är skriven ur ett kristet perspektiv men med fokus på mänskliga rättigheter, vilket gjorde att den inte passade för uppsatsens fokus.

Valet att använda amerikansk litteratur, istället för svensk, är baserat på att det finns alldeles för få böcker skrivna om ämnet på svenska, speciellt när det kommer till försvaret av aborträtten. Jag gjorde därför valet att välja samtliga böcker från liknande kontext, istället för att blanda svensk och amerikansk kontext.

Inom ramen för uppsatsen kommer inte den medicinska aspekten av abort att få något större utrymme, endast när det är nödvändigt för förståelsen, eller en del av någon av teologernas argumentation.

Uppsatsen skrivs i och för en svensk kontext och kommer, i de fall då lagstiftning är relevant i relation till uppsatsen, främst att se till gällande svensk lagstiftning.

Alla svenska bibelhänvisningar och texter är hämtade från Bibel 2000.¹⁵ För bibelhänvisningar och texter på engelska anges vilken översättning som använts i anslutning till hänvisningen eller texten.

1.7 Tidigare forskning

Abortfrågan i relation till den kristna kyrkan har tidigare behandlats av Mats Kumlien i hans rapport *Finns det ett kristet synsätt på abort?* från 2012. Kumlien, som är professor i

---

¹⁵ B2000

rättshistoria vid Uppsala universitet, undersöker om det finns en singular kristen syn på abort genom att studera juridiska och kristna uppfattningar om abort. Bland annat studerar han Svenska kyrkans ställningstaganden i relation till abort från 1951 till 2009. Kumlien kommer fram till att det inte går att säga att den kristna kyrkan alltid haft samma syn på abort genom historien. Som orsak till detta nämner han bland annat att det ofta varit stor skillnad mellan en mer fördömande normerande lära och en mer förlåtande praktik. Eftersom det är en juridisk rapport undersöker inte Kumlien de olika kristna hållningarna utifrån dess teologiska hållbarhet och argumentation vilket jag ämnar göra i denna uppsats. Kumliens fokus är i större grad på kyrkans lära än på kristen tro hos individer så väl som kyrkans lära vilket också är en skillnad mellan hans rapport och denna uppsats.

1.8 Ordlista

I uppsatsen förekommer det flera begrepp som är centrala för den grundläggande förståelsen av det som läggs fram och diskuteras. Nedan följer en begreppsgenomgång för att ge läsaren en bild av hur begreppen ska förstås inom ramen för uppsatsen.

Abort: avser den procedur då en graviditet avslutas efter att den som är gravid själv tagit ett beslut om detta. Abort skiljer sig från begreppet ”spontan abort” vilket avser missfall.

Pro-life: avser personer som i varierande grad är emot fri abort. Vissa menar att all abort borde vara olaglig, oavsett situationen som den gravida kvinnan befinner sig i eller om hennes liv är i fara, medan andra menar att abort kan vara tillåtet i vissa mer ovanliga fall som när kvinnan blivit gravid till följd av en våldtäkt eller när hennes liv är i fara till följd av graviditeten. Fokuset ligger på embryots/fostrets rätt till liv, snarare än på kvinnan som är gravid.

Anti-abortion/abortmotståndare: termer som har samma innebörd som att vara *pro-life* men som, speciellt på engelska, gärna undviks eftersom dess konnotation är mer negativt än *pro-life*. På svenska finns inget vedertaget alternativ till uttrycket abortmotståndare.

Pro-choice: avser personer som i varierande grad är för rätten till fri abort. Vissa menar att det borde vara lagligt med abort under hela graviditeten, medan andra menar att abort ska vara lagligt under den första trimestern, och ytterligare andra menar att det ska vara lagligt under den andra trimestern. Fokuset ligger på kvinnans rätt till sin egen kropp, rätten att välja om hon vill vara gravid eller inte, snarare än embryots/fostrets rätt till liv.

Pro-abortion/abortförespråkare: termer som har samma innebörd som att vara *pro-choice*, men som på engelska är mer ovanlig än *pro-choice* då grunden i åsikten handlar om just rätten till val, snarare än att vara för att aborter sker.

En annan tolkning av orden *anti-abortion*, *pro-choice* och *pro-abortion*, baseras på under vilka perioder abort anses vara okej. De som inte är helt och hållet emot abort utgör, tillsammans med dom som inte är för abort under hela graviditeten, gruppen *pro-choice*. Medan de som är emot abort, oavsett situation, utgör gruppen *anti-abortion* och de som förespråkar rätten till abort under hela graviditeten utgör gruppen *pro-abortion*. Eftersom detta är den mer ovanliga tolkningen av orden kommer de inte att förstås på detta sätt inom ramen för uppsatsen, om inte annat anges.

1.9 Disposition

Uppsatsens två första kapitel ger läsaren en bakgrund till ämnet som behandlas i uppsatsen. Första kapitlet inleds med en presentation av uppsatsens ämne (1.1), avsnitt två, tre och fyra redogör för syftet med uppsatsen (1.2), vilka frågeställningar som ämnas besvaras (1.3) och på vilket sätt ämnet behandlats (1.4). Efter detta följer en genomgång av materialet som använts (1.5) och vilka avgränsningar och urval som har gjorts (1.6). Första kapitlet innehåller även en ordlista (1.8) som ger läsaren en översikt över ord som är centrala för ämnet. Kapitlet avslutas med en disposition (1.9) som ger läsaren en översikt över uppsatsens innehåll. Andra kapitlet är en historisk översikt över ämnet, kapitlet är uppdelat i två avsnitt som behandlar abort i förmodern tid (2.1) respektive abort i modern tid (2.2).

Det tredje kapitlet utgör uppsatsens huvuddel, här presenteras fyra teologers åsikter om rätten till abort. De teologer som presenteras är R.C. Sproul (3.1) och Frank Pavone (3.2) som båda är emot rätten till abort samt Kira Schlesinger (3.3) och Margaret D. Kamitsuka (3.4) som är för rätten till abort. Genomgående i presentationerna jämförs och ställs de olika åsikterna mot varandra. Diskussionen (kap 4) inleds med en sammanfattning av de olika åsikter som presenterats i kapitel 3 för att ge läsaren en översikt innan de olika åsikterna diskuteras och analyseras. Diskussionen förs utifrån den teoretiska utgångspunkten som presenterats i avsnitt 1.4.

De slutsatser jag drar från diskussionen presenteras i kapitel 5 där jag även svarar på de frågor som presenterats i avsnitt 1.3.

2 Historia

I detta kapitel kommer jag att ge en översikt av hur debatten kring abort har sett ut, främst i relation till den kristna teologihistorian men även i relation till hur olika kulturer och samhällen har behandlat frågan. Syftet med kapitlet är att ge läsaren en förståelse för kyrkans historia i relation till ämnet och för att ge en bakgrund till hur debatten förs idag. Både abortmotståndare och abortförespråkare använder sig av aborthistorian för att ge tyngd och relevans åt sina argument. I vissa fall används samma historiska texter av både de som förespråkar abort och de som är emot abort. Hur detta kan komma sig och hur de olika sidorna av debatten använder sig av de historiska texterna återkommer jag till i kapitel 3.

2.1 Abort i förmodern tid

Abort och olika typer av preventivmedel har förekommit i tusentals år, både i Egypten och Kina har metoder för att både förhindra och avsluta en graviditet använts sedan 1300-talet f.v.t.¹⁶ Metoderna som användes för att avsluta en graviditet var ofta farliga och ineffektiva, bland annat användes åderlåtning, fysisk aktivitet och fasta för att göra abort.¹⁷ I Persien ansågs preventivmedel vara en viktig del av god medicinsk praktik redan så tidigt som 800- och 900-talen och de användes av både män och kvinnor.¹⁸ Abort och preventivmedel är med andra ord inget nytt påfund, utan har förekommit i olika former i flera tusentals år.

Under antiken började samtalet kring abort att föras ur ett mer etiskt perspektiv då både livets början och läkaretiska koder var centrala. Ett exempel på detta är den Hippokratiska eden, som än idag används av läkare i varierande grad och versioner, runt om i världen. Den Hippokratiska eden skrevs av Hippokrates under antiken och beskriver en läkares grundläggande uppgift; att aldrig skada, om möjligt bota, ofta lindra, alltid trösta.¹⁹ I eden står det också uttryckligen att en läkare inte ska bidra till en abort genom att ge en kvinna fosterfördrivande medel trots att detta inte var olagligt enligt dåtidens rådande lagar.²⁰ Lagen såg inte foster som levande personer vilket vissa dåtida filosofer vände sig emot utan någon

---

¹⁶ Schlesinger 2017:13

¹⁷ Schlesinger 2017:14

¹⁸ Schlesinger 2017:14

¹⁹ Åberg 2015.

²⁰ Sproul 2010:42

större juridisk framgång.²¹ De tidiga kristna vände sig emot abort vilket framgår i bland annat Didache och Barnabasbrevet, där det, precis som i den Hippokratiska eden, uttryckligen står att abort inte är tillåtet eftersom detta ansågs vara mord.²² Det är också av betydelse att den medicinska kunskapen om vad som händer i kroppen när ett embryo blir till var begränsad. Under antiken var det ännu inte känt att kvinnans ägg och mannens spermie tillsammans skapar det som sedan blir ett foster utan dom trodde istället att spermier var fullständiga minimänniskor och att kvinnan inte bidrog till fostrets genetik. Fostret var alltså mannens egendom och kvinnan var snarare en behållare för denna egendom.²³

Bland de kristna tänkarna har det sällan funnits konsensus i frågan om när en människa blir en person, när hon har en själ och när livet har sin början. Aristoteles (348-322 f.v.t), vars tankar i stor utsträckning påverkar kristna tänkare än idag, menade att människor fick sin själ som foster men inte vid befruktningen. Aristoteles ansåg att manliga foster fick sin själ 40 dagar efter befruktningen medan kvinnliga foster fick sin själ 90 dagar efter befruktningen.²⁴ Till skillnad från Aristoteles fokus på fostret fokuserade Klemens av Alexandria (150-215) mer på moral och etik i relation till sex. Han ansåg att sex endast hörde hemma inom äktenskapet och att äktenskapets syfte var att avla barn. För honom blev abort ett sätt att försöka dölja utövandet av omoraliskt beteende.²⁵ Antingen skedde aborten till följd av sex utanför äktenskapet eller så var det ett tecken på att gifta par hade sex utan syftet att avla barn vilket enligt Klemens gick emot Guds syfte med äktenskapet.

Gregorios av Nyssa (330-395) lade, i likhet med Aristoteles, fokus på fostret och ansåg att foster har själar från befruktningen och att detta sedan blir uppenbart för omgivningen när fostrets rörelser blir synliga utanför livmodern.²⁶ Johannes Chrysostomos (347-407) ansåg att kvinnor som använde preventivmedel begick en värre synd än de som gjorde abort. Detta baserade han på att preventivmedel inte ens tillät ett embryo att formas vilket han ansåg var värre än att döda ett embryo som redan existerade.²⁷ Augustinus (354-430) gick emot tanken om foster som besjälade från befruktning och ansåg att foster som dör i tidiga missfall eller aborter inte omfattas av uppståndelsen. Detta innebar att de inte sågs som lika mycket personer som foster som nått en senare utveckling eller som vuxna människor.²⁸ Thomas av Aquino

---

²¹ Sproul 2010:2 43

²² Sproul 2010:43

²³ Schlesinger 2017:16

²⁴ Schlesinger 2017:14

²⁵ Schlesinger 2017:16

²⁶ Schlesinger 2017:15

²⁷ Kamitsuka 2019:23

²⁸ Schelsinger 2017:16

(1225-1274) inspirerades av Aristoteles och utvecklade en tanke om att fostret, i takt med dess utveckling, får mer moralisk vikt och i större grad ses som en person.²⁹

En av de främsta aspekter som påverkade åsikter om abort, sex och äktenskap var skapelseordningen som beskrivs i Första Mosebokens första två kapitel där människorna får i uppdrag av Gud att föröka sig och uppfylla jorden. Baserat på Bibelns skapelseberättelser formades tankar om äktenskapet, dess uppbyggnad och syfte. Bland annat stod kvinnor under sina män i den äktenskapliga hierarkin och, som nämnt ovan, ansågs ett av äktenskapets syften vara att avla barn. Dessa tankar gjorde att kvinnors reproduktiva hälsa föll under hennes mans auktoritet.³⁰ Eftersom ett av äktenskapets främsta syften ansågs vara att avla barn ansågs abort vara något som gick emot Guds plan för människor. Kvinnor som trots detta genomförde aborter kunde få så allvarliga straff som att bli förbjuden att delta i nattvarden under resten av sina liv.³¹ Det hårda straffet för abort ansågs av kyrkan vara rimligt eftersom abort ansågs vara en allvarlig synd. Det fanns också de som menade att straffet var menat att stoppa kvinnor från att genomgå en abort eftersom det ofta utgjorde en stor fara för kvinnors hälsa. Det var inte sällan som kvinnor dog till följd av de olika metoderna för abort, vilket vissa menade att kyrkan ville skydda kvinnor från. Intressant är att straffet för abort var beroende på kvinnans situation och hur långt gången graviditeten var. För kvinnor som blivit gravida till följd av en våldtäkt blev det inget straff eftersom hon inte ansågs vara ansvarig för situationen hon befann sig i. Även för fattiga kvinnor eller kvinnor som var rädda att dö till följd av födseln var straffet mildare. Däremot utfärdades ett strängare straff för kvinnor som ansågs ha gjort en abort för att dölja att de haft sex utanför äktenskapet.³²

Under den senare medeltiden mildrades de strängaste straffen för kvinnor som genomgått en abort, istället för att inte få delta i nattvarden under resten av sitt liv gällde förbudet endast under 10 år. Med tanke på den låga medellivslängden gjorde detta kanske ingen större skillnad i praktiken, men är av betydelse eftersom strafflängden kortades ner vilket kan tolkas som en mildrad syn på abort från kyrkans håll.

Det var också under den sena medeltiden som synen på brott, lag och straff från kyrkans håll förändrades. Tidigare behandlades dessa frågor privat mellan kvinnan och prästen medan det under den senare medeltiden genom införandet av kanonisk lag övergick till att kvinnor ställdes inför rätta om de gjort abort efter en viss punkt i sin graviditet.³³ Detta gjorde

---

²⁹ Schlesinger 2017:14

³⁰ Kamitsuka 2019:21-22

³¹ Schlesinger 2017:19

³² Kamitsuka 2019:30

³³ Kamitsuka 2019:33

att aborter som skedde en tid in i graviditeten kriminaliserades oavsett vilka förutsättningar som förelåg och att det blev juridiska påföljder snarare än att till exempel möjligheten att delta i nattvarden framtogs kvinnan under en viss tid. Straffen för den olagliga formen av abort skulle motsvara straffen som delades ut för mord.³⁴ Eftersom det var kyrkan i Rom som satte dessa riktlinjer framgår det från detta att kyrkans syn på abort och dess etiska påföljder under denna tid skiftade under graviditetens gång.

2.2 Abort i modern tid

I Sverige har abort varit tillåtet sedan 1938, då det blev lagligt med abort om det var för att rädda den gravida kvinnans liv, om det var en graviditet till följd av våldtäkt eller om det fanns en risk att fostret hade någon allvarlig sjukdom. Sedan dess har flera utökningar av aborträtten gjorts, som har gjort det möjligt att bland annat göra laglig abort även av socialmedicinska skäl.³⁵ Den nuvarande abortlagen i Sverige trädde i kraft 1974 och innebär att abort är lagligt, oavsett anledning fram till den 18:e veckan. Fram till vecka 22 är det fortfarande möjligt att göra abort men då krävs ett särskilt tillstånd från Socialstyrelsen och om kvinnans liv är i fara till följd av graviditeten kan abort göras under hela graviditeten.³⁶

Svenska kyrkan, som är det största kristna samfundet i Sverige, har stöttat rätten till abort sedan 1975. Svenska kyrkan stöttar kvinnors rätt att själva bestämma huruvida de vill fortsätta en graviditet eller inte, de ser foster som ett mänskligt liv i vardande och menar att beslut om abort aldrig är ett lätt beslut att ta. De strävar efter att finnas till hands för både den gravida kvinnan och hennes eventuella partner, och vill vara ett stöd för kvinnan oavsett om hon beslutar sig för att genomföra en abort eller inte.³⁷

Pingströrelsen i Sverige som är näst största kristna samfundet i Sverige är restriktiva när det kommer till rätten till abort. De anser att varje människa är skapade av Gud och till Guds avbild och anser därför att foster har en grundläggande rätt till liv. Pingströrelsen förespråkar inte ett totalförbud av abort men poängterar att det inte heller är något som ska ses som preventivmedel. Snarare är det något som endast ska övervägas i allvarliga situationer som

---

³⁴ Kamitsuka 2019:34

³⁵ Att göra abort av socialmedicinska skäl innebär att till exempel psykisk ohälsa räckte som anledning för en abort.

³⁶ SFS 1974:595

³⁷ Kyrkolivsutskottet 2002

när kvinnans liv är i fara eller om graviditeten tillkommit till följd av våldtäkt eller incest. Men även i dessa allvarliga situationer är abort inte ett självklart alternativ för Pingströrelsen.³⁸

3 Analys

I detta kapitel presenterar jag vardera teologs argument och åsikter relaterat till abort och gör sedan en jämförande analys av det som presenterats. Till att börja med presenterar jag i varsitt avsnitt R.C. Sproul och Frank Pavone som båda är emot abort. Jag går sedan över till att presentera Kira Schlesinger och Margaret Kamitsuka som båda förespråkar rätten till fri abort. I presentationerna av teologernas argument och åsikter påpekar jag vissa skillnader och likheter i hur de argumenterar och i deras åsikter. Efter presentationerna av de fyra teologerna gör jag en sammanfattande översikt av de åsikter som presenterats för att sedan övergå till det avslutande avsnittet där jag diskuterar och analyserar det som kommit fram i kapitlets första delar.

3.1 R.C. Sproul

I inledningen till sin bok klargör R.C. Sproul att hans syfte och mål är att visa att abort är ont och att det går emot Guds lag, naturlagar och mot förnuftet.³⁹ För Sproul är alltså frågan om abort inte en fråga för individen utan något mycket större eftersom det går emot lagar, som enligt Sproul själv, är allmänt rådande. Han anser att om aborter fortsätter att ske lagligt i världen riskerar hela samhällen att falla sönder och samman. Detta baserar han på sina erfarenheter i USA där frågan splittrar landet i olika läger. Han anser också att samhällets grundvalar hotas eftersom rätten till abort riskerar att erodera etik och moral.⁴⁰ Sproul skriver tydligt fram den komplexitet som han ser i frågan om abort och menar att en av de främsta orsakerna till att frågan engagerar så många är för att den kopplas ihop med flera andra politiska, religiösa och livsstilsfrågor. Främst kopplar Sproul samman frågan om abort med den feministiska kampen, den sexuella frigörelsen på 1960-talet, separationen mellan kyrka och stat och individens självbestämmanderätt. Sproul nämner flera andra aspekter som påverkar abortfrågan men det är dessa fyra som är mest centrala i hans fortsatta diskussion och det är

---

³⁸ Pingst, Frågor och svar [Både författare och publiceringsår saknas]. Annan källa hittas ej.

³⁹ Sproul 2010:xxi

⁴⁰ Sproul 2010:3

främst med dessa olika faktorer i åtanke som han lägger fram sina argument, det är också dessa aspekter jag främst kommer utgå ifrån i min presentation nedan.

Feminism finns i många olika inriktningar som ibland skiljer sig mycket från varandra, detta gör att det sällan går att säga att alla feminister håller med varandra i en specifik fråga. En av dessa frågor är just rätten till fri abort där till exempel vissa kristna feminister är helt, eller till viss del emot abort. Trots detta går det ändå säga att majoriteten av feminister stöttar rätten till abort i någon form och det vanligaste feministiska argumentet för rätten till abort är att kvinnor ska ha rätten att bestämma över sina egna kroppar. Sproul bemöter detta genom att först och främst argumentera för att en kvinna har rätt till sin egen kropp men att denna rätt inte är absolut, han menar till exempel att en kvinna inte har rätten att använda sin kropp till att skada andra, självskada eller begå självmord.⁴¹ Den rätt som Sproul pratar om här är den moraliska rätten, inte den lagliga rätten. Eftersom juridiska lagar kan tillåta omoraliska saker är det främst den moraliska rätten som spelar roll för Sproul.⁴² Kvinnors rätt till sina egna kroppar måste baseras på någon vedertagen norm, varav en för Sproul legitim norm skulle vara om rätten till den egna kroppen vore gudagiven. Att kunna visa på att en absolut rätt till den egna kroppen skulle vara gudagiven menar Sproul är nästintill omöjligt att bevisa, framförallt när denna rätt ska användas för att förespråka abort.⁴³ Sproul för också fram i sin argumentation att fostret inte är en del av kvinnans kropp eftersom fostret (om graviditeten fullföljs) kommer att separeras från mamman och då kommer att leva sitt eget liv.⁴⁴ Kvinnan och fostret är alltså inte essentiellt samma varelse utan är två separata essenser, inte heller biologiskt är de identiska utan fostret har bland annat sitt eget unika DNA, även om det till viss del grundar sig på kvinnans DNA.⁴⁵

Den andra frågan som enligt Sproul gör abortdebatten än mer komplex är den sexuella revolutionen under 1960-talet som bland annat normaliserade sex utanför äktenskapet. Med möjligheten att mer fritt kunna utöva sin sexualitet stärktes även stödet för tillgång till abort. Önskade graviditeter kan ske både i och utanför äktenskapet men med den sexuella frigörelsen blev stödet för rätten till abort än starkare. För Sproul hänger dessa önskade graviditeter ihop med hedonism, en etisk filosofi där njutning står i fokus och där undvikandet av smärta och obehag är centralt, eller som Sproul själv beskriver det “grabbing all the gusto

---

⁴¹ Sproul 2010:97

⁴² Sproul 2010:13

⁴³ Sproul:97

⁴⁴ Sproul 2010:98

⁴⁵ Sproul 2010:98

while having as few aches and pains as possible".⁴⁶ Sproul menar att denna inställning korrumpierar samhället och att det är en stor skillnad mellan vad som *känns* bra och vad som *är* bra. För Sproul är självuppföring tecken på en dygdig människa, medan motsatsen ofta är tecken på en självisk person.⁴⁷ Kvinnor som blir gravida utan att vara gifta borde därför fullfölja graviditeten oavsett om hon vill eller inte. Att en graviditet är oönskad är inte för Sproul ett legitimt skäl till att abort ska vara tillåtet eftersom detta helt bortser ifrån fostrets rätt till liv vilket Sproul menar övergår kvinnans rätt att avbryta en graviditet hon inte vill fullfölja.⁴⁸ Han argumenterar också att om det är legitimt att döda ett foster för att det inte är önskat kan det anses vara lika legitimt att göra detsamma med ett 3-årigt barn som föräldrarna inte längre vill ha. Skillnaden i utveckling och ålder utgör ingen människorättslig eller etisk skillnad enligt Sproul, utan båda handlingarna är likvärdiga.⁴⁹ Sproul vänder sig också emot den bild han menar att många har av möjliga alternativ vid oönskade graviditeter; antingen fullföljs graviditeten och du uppfostrar barnet, eller så avbryter du graviditeten. Det tredje alternativet som sällan nämns men som för Sproul är det självklara alternativet till att genomföra graviditeten och uppfostra barnet är adoption.⁵⁰ Att välja att adoptera bort barnet efter den fullföljda graviditeten som kan vara känslomässigt och fysiskt svårt visar att kvinnan har handlat med integritet. Just integritet är för Sproul viktigt i debatten; att döda ett foster för att själv undvika skam eller andra svårigheter är en handling utan integritet, istället borde hon handla uppoffrande och dygdigt.⁵¹ För att adoption ska kunna ses som ett verkligt alternativ för oönskat gravida kvinnor måste fler familjer välja att adoptera barn, ett val Sproul menar att abortmotståndare måste göra för att själva bidra till att adoption lyfts fram som ett tydligt alternativ till abort.⁵²

I sin diskussion kring oönskade graviditeter är Sproul noggrann med att påpeka att det är skillnad på oönskade graviditeter och graviditeter som sker till följd av våldtäkt eller incest. I situationer med oönskade graviditeter handlar det mest om kvinnans integritet och självuppföring snarare än något annat. Inte heller i situationer då graviditeten skett till följd av en våldtäkt förespråkar Sproul abort, däremot läggs inte vikten av diskussionen på integritet och självuppföring utan på straff. Det kvinnan har blivit utsatt för är ett fruktansvärt brott och

---

⁴⁶ Sproul 2010:122

⁴⁷ Sproul 2010:123

⁴⁸ Sproul 2010:124

⁴⁹ Sproul 2010:124

⁵⁰ Sproul 2010:126

⁵¹ Sproul 2010:126

⁵² Sproul 2010:126

mannen som utsatte henne för det bör straffas för detta men enligt Sproul är det inte endast kvinnan som är offer för mannens handling utan även fostret.⁵³ Att genomföra en abort efter en våldtäkt skulle vara att göra situationen ännu värre eftersom fostret som, likt kvinnan, är helt oskyldigt inte förtjänar att dö på grund utav hur hen blev till. En abort skulle med andra ord vara att straffa det oskyldiga fostret.⁵⁴ Det är också värt att påpeka att Sproul verkar vara för att kvinnor som blivit utsatta för våldtäkt ska få behandling genom att bland annat ta det som brukar kallas dagen-efter-piller, vilket förhindrar att ett befruktat ägg fäster i livmodern och därmed förhindrar en graviditet.⁵⁵ Om Sproul även förespråkar användandet av dagen-efter-piller annat än i behandlingen av våldtäkt framgår inte. Eftersom Sproul anser att livet börjar vid befruktningen (vilket kommer att presenteras mer ingående nedan) kan det vara så att han ser detta som en situation då ett undantag kan göras, alternativt är han alltid för användandet av dagen-efter-piller och egentligen menar att livet börjar när det befruktade ägget fäst på livmoderväggen.

När det kommer till abort som sker av medicinska skäl för att rädda kvinnans liv är Sproul inte heller här för abort. De två alternativen som Sproul ställer emot varandra är att antingen rädda kvinnans liv genom att aktivt döda fostret, eller att passivt låta kvinnan dö för att kunna rädda det ofödda barnet. Av dessa två alternativ anser Sproul att det är bättre att passivt låta kvinnan dö av naturliga orsaker än att ha aktivt dödat ett foster.⁵⁶ Han anser också att det är bättre att välja detta alternativ eftersom det finns en chans att Gud griper in och räddar kvinnans liv om fostret får fortsätta leva (på kvinnans bekostnad), vilket inte skulle ges utrymme för om en abort genomförs.⁵⁷

De två sista aspekterna som gör diskussionen kring abort mer komplex är separationen av kyrka och stat och individens rätt att själv bestämma över sitt liv. Även om dessa två frågor kanske inte verkar vara så nära sammankopplade blir de ändå det när det kommer till frågan om abort och det som förenar de två frågorna är rätten till liv. Som nämnt ovan anser Sproul att livet börjar vid befruktningen. Detta på egen hand är inte enligt Sproul tillräckligt för att argumentera mot abort utan måste kopplas samman med argument för allas rätt till liv. Argumenten för rätten till liv centreras främst på att argumentera för livets helighet vilket Sproul gör genom att tala om människan som skapad till Guds avbild vilket berättas om 1 Mos 1:26. Trots att syndafallet gjorde att människan inte längre kan uppnå moralisk helhet

---

⁵³ Sproul 2010:128

⁵⁴ Sproul 2010:129

⁵⁵ Sproul 2010:128

⁵⁶ Sproul 2010:129

⁵⁷ Sproul 2010:129

eller perfektion så är vi fortfarande människor som har fått i uppdrag att vara Guds högra hand i skapelsen och som därmed står över allt annat liv.⁵⁸ Bibeln visar även på människans värde genom att tydligt fördöma mord och förespråka dödsstraff för dem som tar en annan människas liv eftersom mord är en så allvarlig kränkning att den som begår detta brott själv förtjänar döden.⁵⁹ Detta anser Sproul visar på hur heligt en människas liv är snarare än att dödsstraff i sig är en kränkning mot livets helighet vilket vissa menar.⁶⁰

Även i Nya Testamentet talas det om värdet av en människas liv då Jesus undervisar om de 10 budorden och förtydligar deras innebörd.⁶¹ När det står att du inte ska mörda menar Jesus att det innebär att du inte heller ska rikta ilska mot någon. Sproul anser att detta ska tolkas som att ilska i sig är lika illa som att mörda och att det Jesus säger inte bara innebär att vi ska undvika vissa handlingar, utan att vi också ska aktivt arbeta för dess positiva motsats.⁶² I relation till abort och en människas värde innebär detta inte bara ett förbud mot att mörda andra människor och straffa dom som korsar den gränsen, utan att vi också aktivt ska möjliggöra för livet att spira, vilket för Sproul innebär att abort ska förbjudas helt.⁶³ Sproul argumenterar på så sätt för alla människors rätt till liv, det är en grundläggande rättighet som varje människa har och som inte kan kompromissas med. Många med honom anser att Bibeln och kristen etik talar mot abort vilket gör att frågan om abort i allra högsta grad är kopplad till religiös övertygelse. Även om människor som inte är religiösa så klart kan vara emot abort är schablonbilden av en abortmotståndare oftast en religiös person, inte sällan just kristen. Frågan om separationen mellan kyrka och stat blir därför aktuell eftersom en lag som förbjuder abort skulle kunna tolkas som en förlängning av en kristen etik vilket skulle tyda på att kyrka och stat inte faktiskt är åtskilda. Frågan om separation mellan kyrka och stat är i USA en väldigt viktig fråga eftersom USA, till skillnad från Sverige, aldrig officiellt haft en statsreligion.

Något som är vanligt förkommande i debatten kring abort är att tala om abort som mord, vilket Sproul vänder sig emot. Att använda termen mord i debatten kring abort, eller att kalla personer som förespråkar rätten till abort för mördare menar Sproul inte är rättvist eftersom de själva inte skulle kalla abort mord.⁶⁴ Han anser att det är just här som skiljelinjen mellan de som är för rätten till abort och de som är mot rätten till abort går. De som förespråkar

---

⁵⁸ Sproul 2010:22,23

⁵⁹ 1 Mos 9:6

⁶⁰ Sproul 2010:24-25

⁶¹ Matt 5:21-22

⁶² Sproul 2010:26-27

⁶³ Sproul 2010:30

⁶⁴ Sproul 2010:8

att abort ska bli olagligt eller att tillgång till abort endast ska vara möjligt i mycket få situationer gör ofta detta, enligt Sproul, baserat på åsikten att abort är mord, alltså att det är lika illa att döda ett foster som det är att begå mord.⁶⁵ De som förespråkar rätten till abort anser dock inte att abort är mord, alltså är deras intention inte att begå mord eller att uppmuntra andra att göra det.⁶⁶ Även om Sproul inte vill kalla abort för mord så menar han ändå att det är ett liv som tas när en abort genomförs, detta baserar han på åsikten att livet börjar vid äggets befruktning.⁶⁷ Denna åsikt grundar Sproul på bibeltexter som enligt honom visar att Gud är aktiv i varje människas tillblivelse, att Bibeln genomgående värderar fosters liv lika högt som födda personers liv och att en människas moraliska historia och relation till Gud börjar vid befruktningen.

För att visa att Gud är delaktig i varje fosters utveckling hänvisar Sproul till Psaltaren 139:13-16, Jesaja 49:1-5 och Jeremia 1:5 där det i samtliga texter berättas om hur Gud formar texternas författare i moderlivet.⁶⁸ Sprouls bibliska argument bygger på att det i dessa texter framgår en tanke om personlig kontinuitet mellan foster och fött barn. Födelsen förändrar alltså inte fostret på ett så betydande sätt att fostret och det födda barnet kan sägas vara åtskilda väsen eller varelser.⁶⁹ Detta lyfter Sproul särskilt fram när han talar om Psalm 139 då han påpekar att psalmisten dels tillskriver Gud som upphovsman till sin egen existens och utveckling och dels använder ordet ”jag” när han refererar till sig själv som foster.⁷⁰ I Jesaja 49 fokuserar Sproul på att det berättas om hur Gud skapar ett fosters olika kroppsdelar och att det även framgår tydligt att fostret ses som något som är separat från kvinnan som bär på det, vilket för honom innebär att det har ett egenvärde och är en egen person.⁷¹ Även i Jeremias första kapitel framgår det att foster dels skapas av Gud och att foster har ett egenvärde då Gud utser Jeremia till profet redan innan han är född.⁷² Dessa tre texter ligger till grund för Sprouls åsikt om att ett fosters liv är lika mycket värt innan fostret är fött som det är efter födseln, och att detta värde är statiskt under hela graviditeten. Sproul talar också om det han kallar en persons moraliska historia vilket han menar påbörjas redan vid befruktningen.⁷³ Här använder han sig av Ps 51:7, där Sproul menar att psalmisten berättar om att hans moraliska historia påbörjades

---

⁶⁵ Sproul 2010:7

⁶⁶ Sproul 2010:8

⁶⁷ Sproul 2010:53

⁶⁸ Sproul 2010:46-48

⁶⁹ Sproul 2010:46

⁷⁰ Sproul 2010:47

⁷¹ Sproul 2010:48

⁷² Sproul 2010:48

⁷³ Sproul 2010:49

redan vid befruktningen. Detta i sin tur innebär att psalmisten måste betraktas som en person redan från befruktningen eftersom endast personer kan hållas moraliskt ansvariga.

Ytterligare en bibeltext som Sproul använder sig av för att underbygga sin åsikt om att livet börjar vid befruktningen är Lukasevangeliets första kapitel där Maria, Jesu moder, under sin graviditet träffar sin släkting Elisabet som är gravid med Johannes döparen.⁷⁴ När de två kvinnorna träffas känner Elisabet hur hennes bebis sparkar och hon uppfylls av helig ande och blir den första personen i Bibeln som kallar Jesus (som ännu inte är född) för Herre. I texten beskrivs det också som att Johannes sparkade av fröjd vilket är en av aspekterna som Sproul lyfter fram som centrala i denna berättelse. Att Johannes som foster kan uppleva glädje och att Johannes också uttrycker denna glädje som reaktion på att han är i närheten av fostret Jesus menar Sproul visar på att foster har ett känsloliv och att de kan tolka och reagera på sin omgivning.⁷⁵ De egenskaper som Johannes visar på är tecken på att Johannes har en personlighet och därmed ska tolkas som en individ, om detta är sant för Johannes innan han är född är det även sant för alla foster.

En annan ofta återkommande bibeltext i abortdebatten är 2 Mos 21:22-25 som är en judisk lagtext där straffvärden för olika brott listas. Ett av brotten som beskrivs är om någon till följd av ett slagsmål råkar orsaka en gravid kvinnas ”barn kom ut”⁷⁶ genom att råka stöta till henne, straffet för detta är en bot som kvinnans make bestämmer baserat på hur illa skadad kvinnan blev. Tolkningen av denna text skiljer sig ganska markant beroende på vem som tillfrågas. Sproul anser att texten är tvetydig och kan tolkas på två sätt. Den tolkning som Sproul själv föredrar är att tolka texten som att det är en för tidig födsel som orsakas av att kvinnan stöts till av slagsmålet och att varken kvinnan eller barnet kommer till så stor skada, vilket gör att en bot är ett rimligt straff för detta.⁷⁷ Alternativt kan texten tolkas som att det är ett missfall som sker när kvinnan blir tillstött och att boten som ska betalas är baserat på hur illa kvinnan själv blir skadad och att inget straff utfärdas för missfallet. Den senare tolkningen av texten skulle innebära att ett ofött foster inte har samma värde som ett fött barn eller vuxen människa eftersom det inte utfärdas något straff för missfallet utan endast för kvinnans eventuella skador, medan den tidigare tolkningen av texten stärker Sprouls åsikt att Bibeln genomgående ger foster ett egenvärde som är lika högt som födda personer. Baserat på samtliga av ovanstående

---

⁷⁴ Luk 1:40-44

⁷⁵ Sproul 2010:50

⁷⁶ I B2000 används ordet ”missfall” istället för att det beskrivs som att hennes ”barn kom ut”.

⁷⁷ Sproul 2010:52

bibeltexter landar Sproul i att en människas liv och värde börjar redan innan födseln och att det finns starka skäl till att tolka Bibeln som att livet börjar vid befruktningen.⁷⁸

3.2 Frank Pavone

Medan R.C. Sproul till viss del strävar efter att vara objektiv gör Frank Pavone det motsatta, han skriver för att mobilisera och aktivera kristna till att engagera sig i abortfrågan. För Pavone, precis som för Sproul, är frågan om abort i allra högsta grad en fråga om liv och död, men sättet dom båda teologerna väljer att ta sig an frågan är vida skilt. Medan Sproul ser frågan om relationen mellan kyrka och stat som något som komplicerar abortfrågan är separationen mellan kyrka och stat hos Pavone något som snarare ska överbryggas eller kringgå. I Pavones inledande kapitel argumenterar han för att varje kristen har som ansvar att föra fram den kristna etiken till politiker, politiker som i sin tur har ett ansvar att till bästa förmåga implementera och följa kristen etik eftersom det i Bibeln tydligt framgår att alla människor ska göras till lärjungar, vilket makthavare har en möjlighet att bidra till.⁷⁹ Istället för att argumentera för separationen mellan kyrka och stat gör Pavone det motsatta och argumenterar för samhörigheten mellan kyrka och stat, eller kanske snarare kristen etik och tro och stat. Detta gör han genom att använda sig av Luk 20:20-26 där Jesus av en överstepräst blir tillfrågad om hans syn på om judar borde betala skatt till Caesar trots att detta bland annat kunde ses som underkastelse till de hatade romarna. Jesus svar på frågan är att alla bör ge det som tillhör Caesar till Caesar och det som tillhör Gud till Gud, eftersom Caesars ansikte finns på mynten innebär detta att de tillhör Caesar och därmed bör judarna betala skatt. Pavones tolkning av detta svar är att Jesus menar att skatten kan betalas till Caesar men eftersom varje människa är skapad till Guds avbild så tillhör varje människa Gud, inklusive Caesar, vilket i sin tur innebär att Caesar måste lyda Gud.⁸⁰ Detta menar Pavone är sant även idag, alltså att alla människor tillhör Gud och därmed måste lyda Gud. De som innehar makt måste därför utöva den makten baserat på kristen etik. Med detta anser inte Pavone att han förespråkar en teokrati utan menar att världsligt maktutövande är något som Gud har inrättat och något som människor ska följa och utöva med utgångspunkt i en kristen etik.

Denna kristna etik innebär, för Pavone, främst ett ansvar att skydda oföddas rätt till liv. Detta argumenterar han för genom att, likt Sproul, hänvisa till att människan är skapad till Guds

---

⁷⁸ Sproul 2010:53

⁷⁹ Pavone 2015:8

⁸⁰ Pavone 2015:10

avbild, detta ger varje människa en inneboende och oföränderlig rätt till liv.⁸¹ Till skillnad från Sproul använder sig inte Pavone av bibeltexter för att formulera sina argument utan hänvisar främst till påven Johannes Paulus II, och till viss del till Moder Theresa.⁸² Det är alltså väldigt tydligt att det är på kristen grund han argumenterar även om han själv inte lägger fram bibeltexter som grund för sin åsikt utan istället använder sig av framstående personer inom kristendomen. I likhet med Sproul menar Pavone att frågan om abort är en fråga som skakar USA till grunden, Med hjälp av både Johannes Paulus II och Moder Therasas ord skriver Pavone fram ett scenario där nationens framtid i stort sett helt avgörs baserat på huruvida abort får fortsätta ske eller inte. Johannes Paulus II har bland annat sagt att frågan om abort är ett test för USA:s storhet och att det är USA:s respekt för varje individs liv (som är förutsättningen för att landet fortsätter att existera) som nu testas.⁸³ Med hjälp av Moder Therasas ord framför Pavone argument om att rätten till abort är ett sluttande plan där gränsen för vad som är acceptabelt förflyttas och suddas ut, att en gravid kvinna har rätten att avsluta sin graviditet ses som en mamma som dödar sitt eget barn vilket suddar ut gränsen för andra former av dödande.⁸⁴ Enligt Pavone är också rätten till liv grunden som alla andra rättigheter bygger på; om rätten till liv inte är absolut luckras även andra rättigheter upp vilket förändrar hela samhällets uppbyggnad och sammansättning.⁸⁵

Till skillnad från Sproul, som inte vill använda ordet "mord" när han talar om abort eftersom han anser att det inte återger abortförespråkares faktiska åsikt, drar sig inte Pavone för att använda ett starkt språk. Pavone ser det som sitt ansvar som kristen, och kanske särskilt som präst, att vara en stark röst för allas rätt till liv.⁸⁶ När han talar om abort talar han inte om foster eller embryon utan om ofödda, oskyldiga barn, vilket än mer förtydligar hans åsikt att foster är personer.⁸⁷ Boken är, som tidigare nämnts, skriven för att mobilisera och aktivera kristna i debatten om abort, för att göra detta använder sig Pavone av ett målande och starkt språk som syftar till att väcka mer känslor än språket som till exempel Sproul använder sig av. Bland annat talar Pavone om att det finns vissa grundläggande principer som majoriteten av människor kan vara överens om men att det kan skilja sig mycket när det kommer till att bestämma *hur* målet ska uppnås. Som exempel tar han fattigdom och menar att den grundläggande principen att

---

⁸¹ Pavone 2015:33

⁸² Pavone 2015:33,34

⁸³ Pavone 2015:37

⁸⁴ Pavone 2015:35

⁸⁵ Pavone 2015:35

⁸⁶ Pavone 2015:62

⁸⁷ Pavone 2015:31, 34

hjälp behöver ges till de som lever i fattigdom är något som majoriteten av människor är överens om men att det är mycket svårare att komma överens om hur den hjälpen ska utformas och ges.⁸⁸ Pavone menar att frågan om abort på ett grundläggande sätt skiljer sig från frågan om fattigdom; när det kommer till abort är det den grundläggande principen som diskuteras, eftersom handlingsplanen och principen blir densamma.

Det språk han använder för att förtydliga sin poäng är ett tydligt exempel på hur han använder starkt och provocerande språk som en del i sin argumentationsteknik, han skriver "either these children have the right to live or they don't. Either we can round them up and kill them, or we can't" vilket målar upp en provocerande bild.⁸⁹ När han vid ett senare tillfälle talar om själva proceduren talar han om "stympning av levande barn" som sker med tillåtelse och ekonomiska medel från staten.⁹⁰ Eftersom Pavone anser att rätten till liv är gudagiven, allomfattande och grundläggande för varje människas existens anser han att det är befogat att göra det han kan för att väcka en reaktion, även övertygelsen att det är först när aborters sanna natur avslöjas och beskrivs som de som idag är för rätten till abort kommer att ändra sig ligger till grund för hans taktik.⁹¹ Även om Pavone inte använder bibeltexter för att argumentera för fosters rätt till liv utan mer bygger sina argument med hjälp av andra framstående kristna ledare, använder han bibeltexter för att underbygga sitt sätt att argumentera på ett känslöväckande vis. Att argumentera med ett målande bildspråk och starkt språk har gjort att många börjat ogilla Pavone och de som argumenterar som honom, även inom katolska kyrkan som generellt sett är emot abort (och där Pavone själv är präst) anses han av vissa vara alltför aggressiv.⁹² Ogillandet som hans argumentationsteknik framkallar menar han är en väntad reaktion på att han är en lojal lärjunge och kristen och baserar detta på flertalet nytestamentliga bibeltexter där Jesus pratar om hur lärjungarna kommer att bli förföljda på grund utav att de valt att följa Jesus.⁹³

Pavone anser också att pro-choice-rörelsen försöker få människor att tro att abort hjälper de kvinnor som med hjälp av abort avslutar sin graviditet vilket han inte anser är sant. Istället berättar han om kvinnor som genomgått aborter nu börjat berätta om hur de ångrar sitt beslut och menar baserat på detta att pro-choice-rörelsens narrativ är falskt.⁹⁴ Genom en rörelse som kallas *Silent No More* har kvinnor världen över börjat berätta om hur deras abort snarare

---

⁸⁸ Pavone 2015:32

⁸⁹ Pavone 2015:32

⁹⁰ Pavone 2015:63

⁹¹ Pavone 2015:163

⁹² Catholic News Agency 2016

⁹³ Pavone 2015:169

⁹⁴ Pavone 2015:177

skapat fler problem än vad den har hjälpt, något som förstärker Pavones åsikt att abort bör förbjudas.⁹⁵ Han anser att kvinnor som befinner sig i en situation som kan upplevas som mycket svår och där ett beslut måste fattas inom en viss tidsram kan känna sig pressade eller tvingade till att fatta beslutet att genomgå en abort istället för att själv uppfostra barnet eller att adoptera bort det vilket kan leda till att de ångrar sitt beslut.⁹⁶ För att ytterligare visa att abort inte hjälper kvinnor berättar Pavone om hur kvinnor som genomgått en abort mycket sällan vill prata om hur en abort går till, än mindre ens höra ordet abort.⁹⁷ Detta menar han visar på hur stor skadan är som kvinnor som genomgår aborter utsätts för och att de som är för abort för kvinnans skull borde tänka om. Det är alltså inte med kvinnors bästa i fokus som aborter får fortsätta ske och eftersom de inte heller gynnar barnet som aborteras finns det enligt Pavone inga goda skäl att låta aborterna fortsätta.⁹⁸ Detta resonemang leder Pavone vidare till att det istället för kvinnorrättsrörelsen är pro-life-rörelsen som genuint är för kvinnor.⁹⁹

I likhet med Sproul är även Pavone emot abort oavsett vilken situation kvinnan befinner sig i och hur hon blev gravid.¹⁰⁰ Precis som Sproul nämner även Pavone särskilt situationer då kvinnan blivit gravid till följd av våldtäkt eller incest men, till skillnad från Sproul, går han inte in mer på ämnet än att säga att aborter som görs till följd av våldtäkt eller incest endast utgör 1% av alla aborter och lämnar sedan ämnet.¹⁰¹ Han verkar alltså mena att det är något som är så sällan förekommande att det inte behöver diskuteras ytterligare. När det kommer till aborter som sker för att rädda kvinnans liv skiljer sig Pavone från Sproul genom att påstå att sådana aborter aldrig faktiskt behövs, vilket gör att denna situation inte heller behöver diskuteras mer.¹⁰²

För Pavone är abort något som kräver ånger (repentance) och omvändelse, inte bara för kvinnan som var gravid utan även för hennes partner och deras föräldrar som kanske visste om att aborten skedde.¹⁰³ Han menar att framförallt mannen, men även deras föräldrar till viss del, har brustit i beskyddet över både kvinnan och barnet. Även vänner till kvinnor som har genomgått en abort kan behöva omvända sig för att de inte har ingett kvinnan med tillräckligt

---

⁹⁵ Pavone 2015:178

⁹⁶ Pavone 2015:178

⁹⁷ Pavone 2015:182

⁹⁸ Pavone 2015:182

⁹⁹ Pavone 2015:184

¹⁰⁰ Pavone 2015:160

¹⁰¹ Pavone 2015:181

¹⁰² Pavone 2015:181

¹⁰³ Pavone 2015:189

mycket hopp för att hon skulle välja att fullfölja sin graviditet.¹⁰⁴ Abort är alltså något som många bär ansvaret för, inte bara kvinnan som väljer abort (eller läkaren som utför den), utan det är kvinnans hela familj, hennes vänner och samhället i stort som brustit och syndat mot Gud.

3.3 Kira Schlesinger

Kira Schlesinger vänder sig i sin bok främst till kristna som är osäkra på sin åsikt i abortfrågan och till skillnad från Sproul och Pavone förespråkar Schlesinger att kvinnor själva ska få välja om de vill fullfölja en graviditet eller inte. Schlesinger kallar sig själv pro-choice vilket hon menar skiljer sig från att vara pro-abortion genom att de som är pro-choice stöttar kvinnors rätt att själva bestämma om de ska göra abort samtidigt som de arbetar för att de höga aborttalen ska sjunka medan de som är pro-abortion inte ser höga aborttal som ett problem.¹⁰⁵ Det är inte endast i åsikt som Schlesinger skiljer sig från Pavone och Sproul, utan även i hur hon tar sig an frågan om abort. Medan Pavone och Sproul har abort som utgångspunkt när de diskuterar olika ämnen och frågor som kan relateras till abort, börjar Schlesinger istället med att bland annat prata om kvinnors sexualitet och relationen till den egna kroppen och från det övergår hon till att diskutera abort.¹⁰⁶ Enligt Schlesinger sker inga graviditeter i ett vakuum, det sker alltid under mer eller mindre unika förhållanden oavsett om det är väntade eller oväntade graviditeter eller om det sker till följd av sex med eller utan samtycke. Att varje graviditet och situation är unik är något som Schlesinger anser måste tas i beaktande när abort och kvinnors reproduktiva hälsa diskuteras.

Schlesinger skriver också om att huruvida kvinnor ska skaffa barn eller inte är något som familjemedlemmar, vänner och främlingar tar sig friheten att fråga om och ha åsikter om, något hon menar att endast kvinnan själv (och eventuellt hennes partner) har rätten att ha åsikter om.¹⁰⁷ Det är också vanligt att ansvaret för preventivmedel och andra preventiva metoder läggs på kvinnor snarare än på män. Ett exempel som Schlesinger använder för att visa på detta är att under Zikavirusets spridning i Sydamerika råddes endast kvinnor att undvika graviditet trots att både män och kvinnor gemensamt borde bära ansvaret för att undvika eventuella graviditeter.¹⁰⁸

---

¹⁰⁴ Pavone 2015:189

¹⁰⁵ Schlesinger 2017:1, 11

¹⁰⁶ Schlesinger 2017:41

¹⁰⁷ Schlesinger 2017:46

¹⁰⁸ Schlesinger 2017:8

I samband med detta lyfter hon också fram att det inte finns något preventivmedel eller preventiv metod som till 100% förhindrar en graviditet bortsett från att avstå från sex helt och hållet, vilket Schlesinger menar är en orealistisk föreställning i relation till vad vi vet om mänsklig sexualitet.¹⁰⁹

Vad som sker biologiskt i kroppen innan och i början på en graviditet är för Schlesinger något som gör frågan om när livet börjar och när foster blir en person mer komplext. Medicinskt anses en graviditet börja när ett befruktat ägg fästs i livmoderns slemhinna vilket sker ungefär en vecka efter att ägget befruktats.¹¹⁰ Att det är den medicinska definitionen av en graviditet är dock inte samma sak som definitionen för när livet börjar eller när någon blir en person vilket varken de medicinskt kunniga eller de teologiskt kunniga har något entydigt svar på. Så vart går då gränsen för när celler blir en person? När ägget är befruktat och celldelningen påbörjats, när graviditeten medicinskt börjar, när det går att upptäcka hjärnvågor eller hjärtslag eller kanske när fostret kan överleva utanför livmodern? Schlesinger verkar till viss del vända sig emot att frågan om när det blivande barnet blir en person blivit så central i abortdiskussionen, hon menar att i detta så försvinner fokuset på kvinnan. Detta anser Schlesinger beror på att fostret fortfarande kan ses som oskyldigt, medan kvinnan kan dömas för saker hon gjort eller inte gjort, därmed är det fostrets liv och välmående som direkt står över kvinnans och blir därför mer viktigt i diskussionen.¹¹¹ Att kvinnan bör mötas med respekt och förståelse argumenterar Schlesinger för genom att använda sig av Joh 8:1-11 där Jesus räddar en kvinna som varit otrogen från att bli stenad till döds, utan att på något sätt kommentera eller håna kvinnans situation låter han henne gå med orden ”gå och synda inte mer”.¹¹² Baserat på denna berättelse menar Schlesinger att kristna i första hand är kallade att med medlidande och förståelse möta kvinnor som står inför det svåra valet att genomgå en abort eller inte.¹¹³

För Schlesinger är det centralt att de förutsättningar som ofta påverkar kvinnors val (t.ex. ekonomi, fysisk och mental hälsa mm) i så stor mån som möjligt ska förbättras.¹¹⁴ Även Pavone, men framförallt Sproul, skriver om vikten att möjliggöra för fler att fullfölja sin graviditet genom till exempel förbättrat socialt stöd och större möjlighet till att kunna adoptera bort barnet efter födsel. Schlesinger kritiserar dock pro-life-rörelsen och menar att de inte borde kalla sig pro-life eftersom hon anser att de snarare är för födsel än det faktiska livet som föds

---

¹⁰⁹ Schlesinger 2017:47, 49

¹¹⁰ Schlesinger 2017:48

¹¹¹ Schlesinger 2017:52

¹¹² Schlesinger 2017:48

¹¹³ Schlesinger 2017:48

¹¹⁴ Schlesinger 2017:6, 48

fram.¹¹⁵ Kritiken baserar hon på att det är vanligt förekommande att de som är pro-life också är för till exempel minskat ekonomiskt stöd till utsatta områden, minskad möjlighet till gratis eller billig sjukvård och dödsstraff vilket hon anser går rakt emot att bejaka liv vilket rörelsens namn antyder att de ska göra.¹¹⁶

Precis som Sproul går Schlesinger igenom de bibeltexter som ofta används i abortdebatten. Hon anser att även om texterna är gamla och inte egentligen är skrivna för att ge svar på exakt de frågor som diskuteras så är de fortfarande relevanta för diskussionen, framförallt för att texterna ses som auktoritära inom kristendomen och därmed påverkar många människors liv och beslut.¹¹⁷ Däremot är hon också noga med att påpeka att det sällan går att säga att Bibeln säger en eller annan sak i en specifik fråga, utan att det handlar om olika tolkningar, synsätt och texter som ibland verkar gå emot varandra. I likhet med Sproul tar Schlesinger upp Ps 139:13-16. Hon anser att psalmen ska förstås som poesi och att syftet är att visa på Guds storhet snarare än att kommentera på huruvida ett ofött foster är en person eller inte.¹¹⁸ Detsamma gäller den ofta använda texten från Jer 1:5 där Guds uttalande om att ha utsett Jeremia till profet innan han var född snarare handlar om Guds storhet än att påpeka ett fosters status. Det kan också vara problematiskt att applicera Jeremias berättelse på varje foster eftersom Jeremia blir utsedd till profet vilket inte är något som kan appliceras på alla människor.¹¹⁹ Även texter som används för att visa på att alla som deltar i, eller möjliggör, aborter kommer att straffas är svåra att se som relevanta i relation till dagens abortdebatt. Specifikt talar Schlesinger om Amos 1:13 där det berättas om hur Gud ska straffa dom som skurit upp gravida kvinnor, vilket använts för att visa att abort är synd som ska straffas. Istället för att se detta som en kommentar på huruvida abort är syndigt eller inte menar hon att det är en beskrivning av fruktansvärda förhållanden i samband med krig, som därmed inte har något att göra med de aborter som sker idag.¹²⁰

När det kommer till berättelsen i Luk 1:40-44 om när Maria under sin graviditet träffar sin släkting Elisabet som då är gravid med Johannes Döparen och Elisabet med ingivelse från den heliga anden kallar Jesus för Herre skiljer sig Schlesingers tolkning mycket från hur Sproul tolkar samma text. I likhet med berättelsen om Jeremia är detta en unik situation, Johannes Döparen som ska bana vägen för Messias har en unik plats i den kristna traditionen. Att han

---

¹¹⁵ Schlesinger 2017:6

¹¹⁶ Schlesinger 2017:6-7

¹¹⁷ Schlesinger 2017:55

¹¹⁸ Schlesinger 2017:58

¹¹⁹ Schlesinger 2017:58

¹²⁰ Schlesinger 2017:59

som foster rör på sig och detta tolkas som en reaktion på att Maria, med Jesus i magen, är närvarande innebär inte att detta går att applicera på alla foster eller alla graviditeter.¹²¹ För Schlesinger är det också av betydelse att Elisabet känner att Johannes rör på sig, eftersom detta innebär att Elisabet är minst 20 veckor in i sin graviditet vilket är många veckor senare än när de flesta aborter sker och menar att detta därmed inte är av samma betydelse för abortdebatten.¹²² Ytterligare ett vanligt förekommande bibelcitat i abortdebatten är det femte av de 10 budorden som lyder ”du skall inte dräpa”.¹²³ I relation till denna text är det avgörande huruvida en människa anses vara en person från befruktningen eller inte. Om det är så att livet startar vid befruktningen borde, enligt Schlesinger, abort anses vara att dräpa, däremot problematiserar hon det ytterligare genom att bland annat lyfta fram dödsstraff, självförsvar som leder till dödsfall och krig, och ställer sig frågan om detta också är att bryta de 10 budorden.¹²⁴ Även texter som är tillsynes enkla att tolka kan lämna läsaren med fler frågor än svar vilket gör det svårt att hämta entydiga svar från Bibeln.

Den sista bibeltexten som Schlesinger behandlar är 2 Mos 21:22-25 där en gravid kvinna får missfall till följd av att hon blivit tillstött i ett bråk mellan två män. Denna text anser hon är den text som möjligtvis kan vara relevant för en diskussion om ett fosters status.¹²⁵ Tolkningen av denna text visar, enligt Schlesinger, tydligt på att en kvinnas liv värderas mycket högre än ett foster.¹²⁶ I texten framgår det att den som orsakat själva missfallet straffas med en bot och att om kvinnan själv blivit ytterligare skadad ska mannen som orsakat skadan straffas likvärdigt. Alltså, om kvinnan dör ska han dö, om hon blir av med synen ska även mannen förlora sin syn osv. Straffvärdet för att ha orsakat ett missfall är lågt i relation till straffvärdet vid skada på den som varit gravid. Trots att texten stärker Schlesingers åsikt om att valet om abort ska vara upp till kvinnan själv så tycker hon ändå inte att det är en text som bör användas för att visa på detta eftersom det i verserna direkt innan och efter i positiva ord berättas om slaveri och hur en slavägare får och inte får behandla sina slavar.¹²⁷ Sammanhanget av texterna är alltså viktiga i hur de används och tolkas vilket kan göra det svårt, eller nästintill omöjligt, att välja ut specifika bibelverser att använda som argument för sin sak. Att använda texterna för att argumentera på det sättet går inte heller i linje med hur Schlesinger anser att bibeltexter bör

---

¹²¹ Schlesinger 2017:59

¹²² Schlesinger 2017:59

¹²³ 2 Mos 20:13

¹²⁴ Schlesinger 2017:60

¹²⁵ Schlesinger 2017:60

¹²⁶ Schlesinger 2017:60

¹²⁷ Schlesinger 2017:61

användas; hon anser att texterna ska levas och användas som böner, inte att de ska kunna ge specifika svar på specifika frågor.¹²⁸

Istället för att abortmotståndare och abortförespråkare ska fokusera på sina skillnader anser Schlesinger att dom borde försöka hitta en gemensam grund att stå på. Det som båda sidor av debatten borde kunna enas om är att Bibeln som helhet är för bejakandet av liv, och att det är genom detta raster som dess texter bör läsas. Det främsta argumentet för detta är Jesu uppståndelse då han går från död till liv och att detta liv sedan erbjuds till alla.¹²⁹ Även tanken att det alltid är tragiskt när en abort sker är något som Schlesinger menar förenar de båda sidorna, däremot är det just frågan om *hur* antalet aborter ska minskas som skiljer dom åt.

Så vilken roll bör då kristna och framförallt den kristna kyrkan ha i relation till abort? För Schlesinger handlar det om att vara tillgänglig och närvarande i människors liv oavsett situation, att människor ska kunna känna att inga erfarenheter är förbjudna eller tabu att prata om i kyrkan.¹³⁰ Även om kyrkan inte ska uppmuntra till abort så måste kyrkan och dess representanter kunna vara närvarande och stöttande när kvinnor står inför beslutet, oavsett vilket beslut hon tar.¹³¹ Att kyrkor ska vara för att laglig och att säker abort ska vara tillgänglig för alla kvinnor menar Schlesinger är självklart, särskilt i en tid då inga preventivmedel ger 100% skydd och då våldtäkt och incest sker vilket försvårar respektive omöjliggör för kvinnor att undvika graviditet.¹³² Hon tycker också att kristna i större utsträckning borde ha kvinnans, snarare än fostrets, välmående i fokus. Istället för att fråga oss vad fostrets status är i relation till etik och moral borde vi utgå ifrån vad kvinnans status är och hur situationen hon befinner sig i påverkar henne.¹³³ Att tvinga kvinnor att fullfölja graviditeter när det inte finns något 100% säkert sätt att undvika en graviditet från första början ger en bild av att kyrkan anser att sexuellt aktiva kvinnor alltid ska vara redo att genomgå en graviditet. Detta menar Schlesinger är orimligt eftersom en graviditet inte är en lätt sak att gå igenom och därför inte heller kan krävas.¹³⁴

En av de tydligaste skiljelinjerna mellan abortmotståndare och abortförespråkare är att när det kommer till att välja mellan foster och kvinnan som bär på fostret så är det för abortmotståndare fostret som står över kvinnan och tvärtom för abortförespråkare. Schlesingers

---

¹²⁸ Schlesinger 2017:62

¹²⁹ Schlesinger 2017:65

¹³⁰ Schlesinger 2017:80

¹³¹ Schlesinger 2017:81

¹³² Schlesinger 2017:77, 78

¹³³ Schlesinger 2017:74

¹³⁴ Schlesinger 2017:75

argument för att hellre se till kvinnans liv och önskemål är att kvinnans status som person inte är möjlig att ifrågasätta medan fostrets status kan diskuteras.¹³⁵ Särskilt sant är detta i de tidiga stadierna av graviditeten, då majoriteten av aborter sker.¹³⁶ Att lyssna till kvinnans önskemål i relation till sitt eget liv och sin egen kropp måste stå över ett fosters eventuella rättigheter, kvinnan har agens och hennes beslut i moraliska och etiska frågor måste respekteras.¹³⁷ Denna respekt för en kvinnas agens ska inte heller bero på hennes livssituation eller på hur hon blev gravid.¹³⁸ Som tidigare nämnts anser Schlesinger att graviditeter aldrig sker i ett vakuum, vilket hon anser även är sant för aborter. Många aborter sker till exempel av ekonomiska skäl vilket snarare är ett samhälleligt problem än ett problem som kvinnan själv har skapat. Att motarbeta och lösa de förutsättningar som gör det svårt eller omöjligt att fullfölja en graviditet är därför något som kyrkan ska vara aktiv i för att hjälpa till att minska antalet aborter.¹³⁹ Även det faktum att kvinnors möjlighet till jobb och befordran påverkas negativt av deras möjlighet att bli gravida och att kvinnor av dessa orsaker kan behöva noggrant planera när de ska berätta om en graviditet på sin arbetsplats är ett samhälleligt problem som måste lösas.¹⁴⁰

Schlesinger föreslår flera saker som delar av en möjlig väg framåt. Först och främst måste det faktum att människor har sex accepteras, och kanske allra mest att kvinnor har sex. Detta skulle leda till att kvinnor inte upplever samma stigma när de till exempel blivit gravida tidigt i ett förhållande, utan att vara i ett förhållande eller relativt sent i livet.¹⁴¹ Hon föreslår också att fler samtal mellan personer med olika åsikter i frågan måste ske på ett sätt som inte är en debatt eller ett försök att övertyga varandra utan med målet med samtalet behöver vara ett möte mellan människor.¹⁴² Dessa samtal kan i sin tur leda till att personer på båda sidorna av diskussionen kan se gott i varandra och ge möjlighet till enhet som kristna. Utöver detta behöver också, som tidigare nämnts, åtgärder tas för att stärka kvinnor, som exempel nämner Schlesinger bland annat rätten till lika lön för lika arbete oavsett kön.¹⁴³

---

¹³⁵ Schlesinger 2017:87

¹³⁶ Schlesinger 2017:86

¹³⁷ Schlesinger 2017:87

¹³⁸ Schlesinger 2017:91

¹³⁹ Schlesinger 2017:91

¹⁴⁰ Schlesinger 2017:110

¹⁴¹ Schlesinger 2017:118

¹⁴² Schlesinger 2017:118

¹⁴³ Schlesinger 2017:119

3.4 Margaret D. Kamitsuka

I likhet med Schlesinger börjar Margaret D. Kamitsuka sin framläggning med att tala om kvinnors erfarenheter, men till skillnad från Schlesinger gör Kamitsuka detta ur ett historiskt perspektiv. Kamitsuka vänder sig emot myten att den kristna kyrkan alltid har varit emot abort och särskilt att detta skulle ha varit baserat på att livet är heligt och att foster därmed inte får aborteras.¹⁴⁴ Kamitsuka argumenterar också för att kyrkan under hela sin historia har arbetat för att kontrollera kvinnors kroppar genom att till exempel begränsa tillgängligheten eller helt förbjuda preventivmedel och att detta har varit grunden till abortmotstånd, snarare än att värna om fosters rätt till liv.¹⁴⁵ Abortmotståndet inom kyrkan har också historiskt handlat om att fördöma sex som inte är menat att leda till en graviditet och att det har funnits en syn på kvinnors sexualitet som syndig; att då förbjuda abort är ett sätt att straffa denna synd.¹⁴⁶ Det har också, genomgående i kyrkans historia, funnits delade meningar om när en människa blir besjälad vilket har gjort att kyrkan inte haft en enhetlig syn på när livet börjar eller åsikt om fosters etiska status.¹⁴⁷ Att det funnits tider då den allmänna hållningen varit att foster inte är besjälade men att kyrkans fördömande av aborter samtidigt har bestått tydliggör att grunden för det historiska abortmotståndet inte har varit att rädda fosters liv utan snarare att kontrollera kvinnors kroppar.¹⁴⁸

Till skillnad från samtliga övriga författare skriver Kamitsuka om hur den judiska läran såg ut under nytestamentlig tid, framförallt gör hon detta i relation till att tala om hur Paulus texter kan tolkas i relation till abortfrågan. Paulus som växte upp som jude och följde många judiska traditioner även efter han blev Jesus-troende nämner inte abort rakt ut, förutom i en text där han nämner det i relation till sig själv för att visa på sin låga status bland andra Jesus-troende.¹⁴⁹ Trots att abort inte uttryckligen nämns i nya testamentet finns det dom som menar att vissa texter underförstått handlar om fosters rätt till liv, en av dessa texter är Gal 5:20.¹⁵⁰ I texten talas det om trolldom vilket ibland har tolkats som att innefatta olika former av medel eller drycker som används för att framkalla en abort, en tolkning som Kamitsuka inte håller med om. Det finns också abortmotståndare som menar att Paulus tystad när det kommer till

---

¹⁴⁴ Kamitsuka 2019:19

¹⁴⁵ Kamitsuka 2019:20

¹⁴⁶ Kamitsuka 2019:20, 21, 22

¹⁴⁷ Kamitsuka 2019:20

¹⁴⁸ Kamitsuka 2019:23

¹⁴⁹ Kamitsuka 2019:25

¹⁵⁰ Kamitsuka 2019:24

abort innebär att det var en fråga som var så självklar att han inte behövde uttala sig i den. Även detta menar Kamitsuka är en felaktig tolkning av Paulus. Istället vänder sig Kamitsuka till dåtidens traditionella judiska läror kring abort och mänsklig utveckling.¹⁵¹

Ett vanligt argument mot abort är att hävda att detta går emot att människan är skapad till Guds avbild och därmed är helig men detta var inte aktuellt i dåtidens judiska läror. Även om tanken om *imago Dei* finns inom judendomen så kan den inte omfatta ofödda människor eftersom den nästan alltid avser en ”kroppslig och avlande mänsklig kropp och person”.¹⁵² På grund av detta var deras syn på foster inte lika hög som synen på till exempel kvinnan som är gravid. Även 2 Mos 21:22-25 som redan nämnts flera gånger ovan, hade en stor betydelse för den dåtida judiska synen på abort och graviditet, vilket innebar att ett fosters liv inte värderas på samma nivå som födda människors liv.¹⁵³ Detta framgår extra tydligt då det i judiska lagtexter från 200-talet till och med är lagligt att göra abort då det krävs för att rädda kvinnans liv.¹⁵⁴ Med detta som bakgrund hävdar Kamitsuka att den mer troliga tolkningen av Paulus och hans syn på foster är att han inte såg dom som personer och inte heller att dom omfattades av *imago Dei*.¹⁵⁵

Ytterligare ett tecken på att synen på foster historiskt sett inte återspeglas i de argument som många abortmotståndare idag använder och menar varit genomgående i kyrkans historia är straffgraden för abort under den tidiga medeltiden. Straffet för en genomförd abort berodde på orsaken till aborten och vem kvinnan var. Om det till exempel var en fattig kvinna som genomgick en abort sågs detta som en av de mindre allvarliga situationerna och straffet var därför lägre.¹⁵⁶ Andra faktorer som gjorde att aborten inte ansågs vara lika allvarlig var om aborten utförts av medicinska skäl, till exempel då det kan finnas en ökad risk för att kvinnan dör i samband med födseln, eller om aborten skett efter en våldtäkt då kvinnan enligt vissa texter inte ansågs vara skyldig alls.¹⁵⁷ Situationer som krävde strängare straff var om kvinnan genomgick en abort för att försöka dölja att hon till exempel varit otrogen, eller haft sex under omständigheter som ansågs syndiga.¹⁵⁸ Detta visar tydligt att abortförbud under den tidiga medeltiden inte var grundad i vördnad för fostrets liv utan att det snarare var kopplat till kontroll av kvinnors kroppar och reproduktion.

---

¹⁵¹ Kamitsuka 2019:26

¹⁵² Kamitsuka 2019:26

¹⁵³ Kamitsuka 2019:27

¹⁵⁴ Kamitsuka 2019:27

¹⁵⁵ Kamitsuka 2019:29

¹⁵⁶ Kamitsuka 2019:30

¹⁵⁷ Kamitsuka 2019:30

¹⁵⁸ Kamitsuka 2019:30

Till skillnad från de andra författarna fortsätter Kamitsuka sedan med att göra en djupdykning i användandet av och argumenten kopplade till begreppet *imago Dei*. Kamitsuka anser att argumenten för att aborter går emot både Bibeln och kristen etik baserat på att foster är skapade till Guds avbild är svaga. I 1 Mos 1:27 berättas det om människan som Guds avbild i den första skapelseberättelsen, baserat på denna berättelse hävdar många abortmotståndare att allt mänskligt liv är heligt från stunden då ägget blir befruktat eftersom fostret redan från befruktningen är mänskligt. Kamitsuka motsätter sig inte ett fosters mänsklighet men hävdar att *imago Dei* inte handlar om biologisk mänsklighet och att det därför inte går att hävda att foster omfattas av begreppet.¹⁵⁹ Kamitsuka anser att detta antagande inte har någon biblisk grund eftersom berättelsen endast talar om vuxna människor och att berättelsens författare knappast kan antas ha foster i åtanke.¹⁶⁰ Detta argumenterar hon för genom att lyfta fram de första människornas uppdrag, vilket var att vårda jorden och fortplanta sig. Vissa abortmotståndare menar att *imago Dei* snarare är något givet av Gud baserat på den kroppsliga aspekten av människor oavsett utvecklingsstadium, alltså att alla biologiska människor omfattas av detta begrepp. Här anses de första människornas uppdrag att fortplanta sig vara centralt i *imago Dei*-begreppet och det är varje människas potentialitet till att bidra till detta som gör att de är omfattade av tanken att vara skapad till Guds avbild.¹⁶¹ Detta är för Kamitsuka problematiskt eftersom det skapar en utilitaristisk människosyn där det enda syftet för människor är att fortplanta sig för att uppfylla sin roll, hon menar att det i värsta fall kan bidra till att människor tvingas att fortplanta sig och att de som inte kan det stigmatiseras.¹⁶²

Imago Dei förekommer även i Nya Testamentet men då något annorlunda. Även om den självklart är baserad på Gamla Testamentets *Imago Dei* skiljer den sig ändå ur vissa aspekter. I Nya Testamentet nämns det på flera ställen att en människa behöver förnyas för att vara skapad till Guds avbild, denna förnyelse sker genom tro på Jesus Kristus som är den ursprungliga *imago Dei*.¹⁶³ Denna tolkning av människan som skapad till Guds avbild kan alltså inte sägas omfatta foster eftersom foster inte kan sägas ha en tro på Jesus vilket krävs för att förnyelsen ska kunna ske.¹⁶⁴

I likhet med både Sproul och Schlesinger tar Kamitsuka upp de vanligaste bibeltexterna som används i debatten kring abort. Men till skillnad från de andra författarna tar Kamitsuka

---

¹⁵⁹ Kamitsuka 2019:53

¹⁶⁰ Kamitsuka 2019:54

¹⁶¹ Kamitsuka 2019:55-56

¹⁶² Kamitsuka 55-56

¹⁶³ Kamitsuka 2019:60

¹⁶⁴ Kamitsuka 2019:62

till viss del upp andra aspekter av argumenten som är baserade på bibeltexterna. Exempel på detta är Ps 139:13-16, Jer 1:5, Jes 49:1-5 där Kamitsuka skriver att abortmotståndare brukar argumentera att dessa texter visar på att varje foster är ämnat, eller predestinerat, att födas.¹⁶⁵ Att ett foster är ämnat att födas innebär att eventuella aborter går rakt emot Gud och Guds plan för sin skapelse eftersom det avbryter graviditeten som Gud har planerat.¹⁶⁶ I likhet med Schlesinger anser Kamitsuka att dessa texter inte kan appliceras universellt på alla graviditeter och på alla foster, istället ska detta förstås som ett litterärt grepp för att skriva om viktiga personer.¹⁶⁷ Att vidhålla att varje graviditet är planerad av Gud och att baserat på detta förbjuda abort leder enligt Kamitsuka till att det är kristna kvinnors uppdrag att föda fram barn, oavsett om de vill det eller inte vilket i sin tur innebär att kvinnors mänsklighet förminskas och deras agens som människa och kristen försvinner.¹⁶⁸

De abortmotståndare som själva säger att de inte med säkerhet kan bevisa att foster bör anses vara personer från befruktningen anser ändå att kvinnor bör vara tvingade att fullfölja varje graviditet. Det är just på grund av denna osäkerhet kring ett fosters status som de menar att fostret bör ges fulla mänskliga rättigheter; att anta att ett foster är en person från befruktning blir för dem ett säkrare alternativ än att anta motsatsen.¹⁶⁹ Att välja att, baserat på osäkerhet, ge foster fulla rättigheter menar Kamitsuka är fel väg att gå, främst eftersom detta begränsar kvinnors egen självbestämmanderätt och premierar ett fosters liv trots att det inte finns en säker teologisk eller medicinsk grund för att detta är nödvändigt.¹⁷⁰ Däremot menar inte Kamitsuka att ett foster inte har värde, och precis som Schlesinger menar hon inte heller att en abort är något som lättvindigt kan beslutas om.¹⁷¹ Istället anser Kamitsuka att beslutet om abort är ett beslut taget som en del av de ansvar som föräldraskap innebär.¹⁷² Detta är ett argument som skiljer mycket från hur både abortförespråkare och abortmotståndare brukar argumentera. Att se beslutet om abort som en del av föräldraansvaret går emot abortmotståndares tanke om att abort är ett egoistiskt och oansvarigt beslut samtidigt som det också går emot abortförespråkares argument för att abort är en rättighet för de som inte vill bli föräldrar. Denna grundtanke är Kamitsukas utgångspunkt i hennes argumentation för rätten till abort.

---

¹⁶⁵ Kamitsuka 2019:63

¹⁶⁶ Kamitsuka 2019:65

¹⁶⁷ Kamitsuka 2019:64

¹⁶⁸ Kamitsuka 2019:69

¹⁶⁹ Kamitsuka 2019:112

¹⁷⁰ Kamitsuka 2019:117

¹⁷¹ Kamitsuka 2019:117

¹⁷² Kamitsuka 2019:121

Kamitsuka anser att abort är ett beslut taget inom ramen för föräldraansvar. Innan hon går djupare in på denna argumentation går hon igenom en alternativ hållning som hon använder för att förklara hur hon kommer fram till att beslutet om abort faller inom föräldraansvarets ramar. Flera feministiska tänkare anser att en graviditet inte är samma sak som att bli mamma (vilket alltså är motsatsen till Kamitsukas ståndpunkt) utan menar att moderskap som tidigast börjar någon månad in i graviditeten.¹⁷³ En av dessa tänkare är den katolska feminist-teologen Tina Beattie som anser att abort under de första åtta veckorna borde accepteras av den katolska kyrkan eftersom kvinnan som är gravid knappt har hunnit skapa ett känslomässigt band till fostret.¹⁷⁴ Det är också under denna period som majoriteten av kvinnor upptäcker att de är gravida vilket gör att tidsramen också ger möjlighet till att hinna ta ett beslut i frågan om abort. Beattie menar att abort är okej så länge kvinnan inte har börjat se sig som mamma till fostret hon bär på, vilket hon anser sker någon gång efter vecka åtta.¹⁷⁵ Beslutet om abort är alltså ett beslut som tas innan föräldraansvaret kan sägas ha börjat.

Även filosofen Frances Gray anser att föräldraansvaret för fostret inte tar vid förrän en bit in i graviditeten. Gray menar att det är skillnad på att bli/vara gravid och att vilja vara det, hon skiljer här på kroppens vilja och kvinnans egen vilja.¹⁷⁶ Att en kvinna blir gravid och att hennes kropp gör allt den kan för att graviditeten ska fortsätta innebär inte att kvinnan därmed faktiskt vill vara gravid, här skiljer sig alltså hennes kropps vilja åt från hennes egen vilja. Eftersom graviditeten har skett utan kvinnans vilja ger det henne rätten att gå emot sin kropp och på medicinsk väg avbryta graviditeten genom att göra en abort.¹⁷⁷ Gray anser också att kvinnan tillfälligt är undantagen sitt moderliga ansvar och anser i likhet med Beattie att hon under en tid inte är mamma till sitt foster. Även filosofen Jane Lymer anser att det dröjer innan en gravid kvinna blir mamma. Lymer drar gränsen för moderskap vid den tidpunkt då fostret blir en konkret ”annan”, alltså då kvinnan kan känna fostret röra på sig.¹⁷⁸ Kamitsuka anser att denna syn på kvinnor under den första tiden av graviditeten riskerar att leda till att kvinnor inte ses som kapabla att förstå och tolka sin egen situation.¹⁷⁹ Detta i sin tur innebär att kvinnor inte anses ha full insikt och auktoritet i beslutet om abort, vilket Kamitsuka anser är problematiskt.

---

¹⁷³ Kamitsuka 2019:125

¹⁷⁴ Kamitsuka 2019:125

¹⁷⁵ Kamitsuka 2019:125

¹⁷⁶ Kamitsuka 2019:125

¹⁷⁷ Kamitsuka 2019:125

¹⁷⁸ Kamitsuka 2019:126

¹⁷⁹ Kamitsuka 2019:127

Att kvinnor som väljer abort inte anses vara kapabla att ta det beslutet handlar inte bara om huruvida beslutet om abort ses som ett föräldrabetlut, utan handlar också om synd kopplat till abort. Beroende på hur kvinnan blivit gravid kan det av vissa kristna ses som att kvinnan blivit gravid till följd av synd, på grund av detta förändras synen på kvinnan; hon anses, genom dåliga beslut, ha försatt sig själv i situationen hon befinner sig i, vilket får till följd att hennes omdöme inte är tillförlitligt.¹⁸⁰ Kamitsuka menar att oavsett om kvinnan anses ha begått synd som sedan lett till en graviditet innebär inte det att hennes beslut om abort inte är genomtänkt eller taget på goda grunder.¹⁸¹ Kvinnans rätt och kapacitet att besluta om sitt eget liv kvarstår oavsett vilka beslut hon tagit tidigare i sitt liv. Bara för att hon kan anses ha begått synd tidigare innebär inte detta att alla hennes fortsatta beslut också är syndiga. Kamitsuka argumenterar också mot att se abort som synd överhuvudtaget. Synen på abort som synd anser Kamitsuka baseras på en ogrundad biblisk syn på foster som personer vilket i sin tur leder till att abort ses som mord.¹⁸² Även om aborten resulterar i ett planerat dödsfall har det inte gjorts med uppsåt att skada och inte heller gjorts mot en person vilket är grunden för att något ska räknas som mord och är därmed inte heller synd.¹⁸³

Att se abort som ett beslut taget som mamma är för Kamitsuka grundläggande för att den agens som kvinnor utövar när de tar beslut om abort ska ses som rationellt och moraliskt grundat.¹⁸⁴ Hon anser också att detta går i linje med många kvinnors upplevelser i relation till abort då många kvinnor tar sitt beslut baserat på vad de anser är bäst för både dom själva och för fostret.¹⁸⁵ Det är också här som Kamitsukas syn på foster som en varelse med egenvärde blir central. Om fostret inte var av betydelse hade beslutet om abort inte varit ett moraliskt beslut och hon hade heller inte behövt argumentera för att beslutet om abort är ett beslut kvinnan tar som mamma.¹⁸⁶ Kamitsuka förtydligar detta genom att beskriva en abort som en önskan om att inte skapa ett barn. Som jag förstår henne menar hon att fostret, fram till dess att det är fött, fortfarande är en del av kvinnans kropp och därmed har det inte blivit en separat människa än; en abort stoppar alltså fostret från att bli en egen person.¹⁸⁷ Kamitsuka, i likhet med Sproul och Pavone, är tydlig med att hon anser att abort är att döda en annan levande varelse (till skillnad från Sproul och Pavone använder hon inte ordet person eller människa när hon refererar till

---

¹⁸⁰ Kamitsuka 2019:136

¹⁸¹ Kamitsuka 2019:136

¹⁸² Kamitsuka 2019:210

¹⁸³ Kamitsuka 2019:211

¹⁸⁴ Kamitsuka 2019:127

¹⁸⁵ Kamitsuka 2019:128

¹⁸⁶ Kamitsuka 2019:130

¹⁸⁷ Kamitsuka 2019:131

fostret) och att döda denna varelse är det endast kvinnan som bär på fostret som kan besluta om. Det är alltså just för att det är ett så allvarligt etiskt beslut som det ska vara upp till varje gravid kvinna själv att bestämma om hon vill fortsätta sin graviditet eller inte.¹⁸⁸

I en analys av sitt eget argument kring den etiska aspekten av abort kommer Kamitsuka fram till att en potentiell baksida till hennes ståndpunkt är att synen på foster som levande varelser med egenvärde kan, av pro-life-rörelsen, vändas emot kvinnor som gör abort.¹⁸⁹ Vad hon menar med detta är att trots att hon själv anser att det inte finns bibliska argument för att foster är personer så kan hennes ståndpunkt kring dess inneboende värde omtolkas till att se foster som personer och att aborten går från ett etiskt val som är upp till varje kvinna till att förstås som en mamma som mördar sitt eget barn. Hur detta eventuellt kan undvikas är inget som Kamitsuka går in på, utan verkar mer se det som en potentiell risk till följd av hennes argument.

Till skillnad från Schlesinger som inte riktigt tar ställning för när under graviditeten (om alls) ett foster bör ses som en person verkar Kamitsuka anse att fostret inte blir en person förrän det är fött.¹⁹⁰ Den främsta anledningen till detta ställningstagande verkar vara att Kamitsuka anser att alla försök till att bestämma när under en graviditet ett foster blir en person är kopplade till något stadie i fostrets utveckling (exempelvis befruktningen, hjärtslag osv) vilket hon inte anser hör ihop med fostrets etiska status. Att säga att ett foster är en person vid en viss vecka verkar för Kamitsuka vara samma sak som att säga att fostret börjar vara av betydelse först då, vilket inte går ihop med hennes egen åsikt att fostret är av värde under hela graviditeten. Att hon tillskriver fostret betydelse grundar hon på fyra argument; ett foster är genetiskt en människa; det är en organism som inte är statisk utan utvecklas och har därmed liv; fostret har betydelse eftersom det växer inuti en annan människa och därmed är känslomässigt och fysiskt kopplat till en person; till skillnad från icke-mänskliga varelser har fostret potentialen att bli en person (genom att födas).¹⁹¹ Dessa fyra aspekter av ett foster förändras inte under graviditeten vilket gör att fostrets värde och status förblir detsamma ända fram till födseln. Baserat på att fostrets status är statiskt fram till födelsen förespråkar Kamitsuka, i likhet med Schlesinger, att aborter ska vara tillåtna under hela graviditeten.

I det avslutande kapitlet går Kamitsuka in på berättelsen om när Maria, Jesu moder, blev gravid som det berättas om i Luk 1:26-38. Berättelsen om Maria, som får besök av en

---

¹⁸⁸ Kamitsuka 2019:131

¹⁸⁹ Kamitsuka 2019:132

¹⁹⁰ Kamitsuka 2019:144

¹⁹¹ Kamitsuka 2019:151

ängel som berättar för henne att Gud utvalt henne att föda Messias, används av både abortförespråkare och abortmotståndare; abortförespråkare menar att eftersom Maria har utrymme att säga ja eller nej till att föda Messias innebär detta att detta val även ska gälla för alla kvinnor genom abort; abortmotståndare menar att Maria ska vara förebilden för kvinnor som blir oväntat gravida eftersom Maria som inte planerat att bli gravid tar ändå på sig uppgiften att föda Messias. Kamitsuka skiljer sig från båda dessa resonemang även om hon, precis som andra abortförespråkare, anser att berättelsen om Maria stärker kvinnors rätt att välja abort. Det centrala i Kamitsukas argumentation är att Marias situation inte går att likna vid andra graviditeter oavsett om de är väntade eller inte.¹⁹² Till skillnad från andra kvinnor får Maria ett besök av en ängel. Hon får veta att hon är utvald av Gud att föda Messias, vilket sätter hela graviditeten och valet om att ta på sig detta uppdrag i helt annat perspektiv än erfarenheten vid en vanlig graviditet. Utöver detta är det också relevant att Maria får möjlighet att välja. Dock problematiserar Kamitsuka Marias frihet att välja genom att lyfta fram att Maria blir ombedd av Gud (via en ängel) att föda Messias vilket gör det svårt, om inte omöjligt, att säga nej.¹⁹³

Med hjälp av berättelsen om Maria argumenterar Kamitsuka för kvinnors rätt att välja bort en graviditet som en del i att följa Guds kallelse i deras liv.¹⁹⁴ Vad hon menar med detta är att kvinnor som väljer abort kan göra det för att, precis som Maria, följa Guds kallelse i deras liv, en kallelse som kan vara något annat än att bli mamma. Det är viktigt att påpeka att Kamitsuka inte verkar mena att aborten i sig är något som kvinnor är kallade till utan snarare är abort något som kan möjliggöra för kvinnor att leva sitt liv i enlighet med vad de upplever som Guds kallelse. En abort kan alltså vara ett sätt för kvinnor att leva ut sin kristna tro.

---

¹⁹² Kamitsuka 2019:201

¹⁹³ Kamitsuka 2019:200

¹⁹⁴ Kamitsuka 2019:202

4 Diskussion

Sproul analyserar och problematiserar abortfrågan och kopplar ihop abortfrågan med feminism, sexuell frigörelse, individens självbestämmanderätt och frågan om kyrkans och statens separation. Utifrån dessa aspekter behandlar han frågan och lägger fram sina argument mot laglig abort. En stor del av hans argumentation är också centrerad kring livets helighet och allas rätt till liv som han underbygger med bibeltexter. Till största del baserar han alltså sitt resonemang på Bibeln och utifrån det formar han en kristen etik som innebär att abort aldrig är ett alternativ till att fullfölja en graviditet. Oavsett orsaken till en graviditet är abort aldrig acceptabelt eftersom det sätter kvinnans liv och självskhet över fostrets rätt till liv, vilket Sproul menar är oetiskt.

Pavone väljer att inte argumentera utifrån bibeltexter i samma utsträckning som Sproul gör, trots detta framgår det ändå tydligt att hans argument är baserade på en variant av kristen etik. Baserat på denna kristna etik argumenterar han för att livet är heligt, att det börjar vid befruktningen och att abort därmed är något syndigt. Han lägger även fram argument som visar på att abort är skadligt för samhället i stort, för fostret som aborteras och för kvinnan som genomgår aborten. Att det är skadligt även för kvinnan anser Pavone stärker hans position eftersom han menar att ett förbud mot abort skulle bidra till att skydda kvinnor från skada.

I motsats till både Sproul och Pavone förespråkar Schlesinger rätten till abort under hela graviditeten, detta innebär inte menar att hon uppmuntrar till abort utan snarare vill verka för att färre aborter sker. För att minska antalet aborter vill hon stärka kvinnor ekonomiskt och minska de stigmat som kan komma med graviditeter i olika omständigheter. Hon försöker också styra samtalet bort från specifika bibeltexter och istället se till det kristna budskapet och uppdraget som helhet för att stötta och stärka människor oavsett situation. Till skillnad från Sproul och Pavone fokuserar inte Schlesinger på huruvida fostret är en person eller inte, utan lägger vikten vid kvinnors agens och rätt till självbestämmande. Genom att se till gemensamma nämnare snarare än att se det värsta i varandra menar Schlesinger att både abortmotståndare och abortförespråkare kan gynnas av att enas i sin kristna tro.

Även Kamitsuka förespråkar att rätten till abort ska gälla under hela graviditeten och precis som Schlesinger bemöter och hanterar hon de texter som vanligast förekommer i abortdebatten även om de inte utgör den huvudsakliga grunden för hennes argumentation. Hennes argument byggs istället på kristen etik och kvinnors erfarenheter som både är hämtade ur Bibeln och från andra källor. Kamitsuka skiljer sig ganska mycket från de andra författarna

i hur hon argumenterar och vilka argument hon lägger fram, bortsett från genomgången av bibeltexterna är de aspekter av abortdebatten som hon tar upp i stort sett helt frånvarande hos de andra teologerna. Det mest centrala för hennes argumentation för rätten till abort är att kvinnor är kapabla att ta beslut i frågan om abort och detta är inte något som ska överlåtas till någon annan; även om hon tillskriver foster inneboende värde från befruktningen menar hon inte att detta övergår kvinnans rätt till agens. Hon anser också att beslutet om abort tas i rollen som mamma och att beslutet kan tas som en del i att leva ut sin kristna tro.

Eftersom Bibeln inom kristendomen ses som en auktoritet och en normerande textsamling använder både abortförespråkare och abortmotståndare ofta bibeltexter för att föra fram sin åsikt. Dessa texter kan tolkas på många olika sätt vilket gör att samma texter kan användas i argument från båda sidor av debatten. En av de texter som återkommer hos flera av författarna som presenterats ovan är Ps 139 som är en psalm tillskriven kung David. I psalmen skriver David om Guds storhet och allvetande och han ber Gud rannsaka hans själ och hjärta. Verserna 13-16 handlar om Guds roll i Davids tillblivelse:

Du skapade mina inälvor,
du vävde mig i moderlivet.
Jag tackar dig för dina mäktiga under,
förunderligt är allt du gör.
Du kände mig alltigenom,
min kropp var inte förborgad för dig,
när jag formades i det fördolda,
när jag flätades samman i jordens djup.
Du såg mig innan jag föddes,
i din bok var de redan skrivna,
de dagar som hade formats
innan någon av dem hade grytt.

Ps 139:13-16

De främsta argumenten som Sproul lägger fram kring den här texten är att David anger Gud som upphovet till sin egen existens och som aktiv i hans utveckling som foster. Att David också använder ordet "jag" för att tala om sig själv som foster visar att det finns en personlig kontinuitet från innan födsel till efter. I motsats till Sproul som ser denna text som allmängiltig för alla foster anser både Schlesinger och Kamitsuka att texten endast handlar om David

specifikt. Schlesinger anser också att texten ska läsas som poesi och inte som en faktisk beskrivning av Guds relation till vare sig Davids eller något annat fosters utveckling. Språket som används i psalmen och genomgående i hela Psaltaren visar tydligt att det är en poetisk textsamling vilket det också traditionellt har tolkats som. Att det är poesi innebär så klart inte att det som skrivs inte kan vara sant men det går därmed inte med säkerhet att tolka texten som en historiskt korrekt beskrivning av David och Guds relation vilket Sproul gör. Att ordet ”jag” används för att beskriva David som foster anser jag inte ger texten någon tyngd när det kommer till abortfrågan. Att tala om fostret eller embryot, som sedan blev en själv, som ”jag” är ett rimligt sätt att uttrycka sig och kan inte tolkas som ett ställningstagande i frågan om när en människa blir en person eller i frågan om när livet börjar.

En liknande text som också återkommer hos flera av de fyra teologerna hittar vi i Jesaja 49 där även han talar om hur Gud format honom och utsett honom redan i moderlivet:

Hör på mig, ni fjärran länder,
Lyssna, ni avlägsna folk!
Herren kallade mig
redan i moderlivet,
han nämnde mig vid namn
redan i min mors sköte.

Jes 49:1

Nu har Herren talat,
han som skapade mig till sin tjänare
redan i moderlivet,
för att jag skulle föra Jakob tillbaka
och låta Israel samlas hos honom.
Så skulle jag vinna ära inför Herren
och min Gud vara min styrka.

Jes 49:5

Och ytterligare en liknande text i Jeremia 1:

Innan jag formade dig i moderlivet
utvalde jag dig,

innan du kom ut ur modersskötet
 gav jag dig ett heligt uppdrag:
 att vara profet för folken.

Jer 1:5

Dessa verser anser Sproul, precis som Ps 139, visar att Gud är aktiv i varje fosters utveckling. Han anser också att de visar att fostret är skilt från sin mamma under hela graviditeten, att fostret alltid är en egen individ. Han argumenterar också genom att påpeka att både Jeremia och Jesaja utsågs till profeter innan de föddes vilket han ser som ett tecken på att varje foster är en person. Det gemensamma för både David, Jeremia och Jesaja är att samtliga är framstående personer i den judiska och kristna traditionen vilket gör att Kamitsuka anser att dessa texter inte kan appliceras på andra foster eller graviditeter. Som Schlesinger påpekar är Bibeln en auktoritet inom kristendomen vilket gör att dess texter är relevanta för diskussionen men hon påpekar också att inga av dessa texter egentligen säger något om livets början eller huruvida abort är rätt eller fel. Att texterna inte går att applicera på alla foster och alla graviditeter anser jag framgår från texterna själva, särskilt texterna från Jesaja och Jeremia. I den första texten från Jesaja verkar Guds tidiga kallelse i Jesajas liv vara något speciellt, något som gör att folket bör lyssna mer till honom än till någon annan. I båda texterna från Jesaja används också ordet ”redan” i relation till tidpunkten då Jesaja blir kallad av Gud vilket också visar på att det är något speciellt som hänt. Även i Jeremia-texten framgår det att kallelsen handlar om ett viktigt och speciellt uppdrag och därför inte något som stämmer in på alla foster. Kamitsuka lyfter fram att detta snarare ska förstås som ett litterärt grepp som används för att skriva om framstående personer vilket blir en mer rimlig tolkning av texterna och dess innebörd. Sproul lyfter också fram att fostret är en separat individ från kvinnan som bär fostret vilket jag håller med honom om dock anser jag inte att detta är en anledning till att argumentera mot abort. Att fostret är en egen individ innebär inte att fostret är en person, det innebär inte heller att kvinnan inte har rätten att ta beslut om sin kropp. Schlesinger och Kamitsuka anser också att fostret är separat från kvinnans kropp och förespråkar ändå rätten till abort. Att fostret är separat från kvinnan är med andra ord inte en avgörande faktor i diskussionen kring rätten till abort.

Även Lukasevangeliets berättelse om när Maria och Elisabet, båda gravida med Jesus respektive Johannes Döparen träffas och Elisabet blir uppfylld av helig ande förekommer i debatten kring abort:

Några dagar efteråt gav sig Maria i väg och skyndade till en stad i Juda bergsbygd;

hon gick till Sakarias hus och sökte upp Elisabet.

När Elisabet hörde Marias hälsning sparkade barnet till i henne, och hon fylldes av helig ande.

Hon ropade med hög röst: »Välsignad är du mer än andra kvinnor, och välsignat det barn du bär inom dig.

Hur kan det hända mig att min herres mor kommer till mig?

När mina öron hörde din hälsning sparkade barnet till i mig av fröjd.

Salig hon som trodde, ty det som Herren har låtit säga henne skall gå i uppfyllelse.«

Luk 1:39-45

Vad som händer här är att Elisabet känner hur hennes barn (Johannes) fylls av glädje när Elisabet hör Marias röst. Johannes rör på sig så att Elisabet känner det, samtidigt fylls hon med helig ande och säger dels att Maria är mer välsignad än andra kvinnor och dels att barnet hon bär på är Elisabets herre. Sproul anser att denna händelse innebär att foster kan känna glädje och att de är medvetna om sin omgivning och reagerar på den. Detta i sin tur innebär att foster är personer och därmed är abort att döda en annan person. Som med de tidigare texterna är både Jesus och Johannes Döparen centrala personer för kristendomen. Att jämföra händelser från deras mammors graviditeter med andra kvinnors graviditeter anser både Kamitsuka och Schlesinger är en alldeles för bred tolkning av texten. Schlesinger påpekar att Elisabet kan känna Johannes sparka vilket innebär att hon förmodligen är gravid i vecka 20 då fostret nästan är så utvecklat att det kan överleva utanför livmodern. Från vecka 21 kan fostret höra och reagera på ljud, vilket skulle kunna vara förklaringen till Johannes reaktion på Marias röst. Att Johannes förmåga att höra och reagera på sin omgivning innebär att han är en person, som Sproul hävdar, håller inte Kamitsuka med om då hon vänder sig emot att använda utvecklingsstadier som markörer för att vara eller inte vara en person. Schlesinger å andra sidan ger ingen klar bild av vad hon anser ska ligga till grund för om någon är en person eller inte, däremot poängterar hon att de flesta aborter sker långt tidigare än vecka 20 vilket gör att det för henne inte spelar så stor roll om Johannes är en person eller inte.

Precis som med de tidigare texterna anser jag att denna text inte går att applicera på någon annan graviditet än den som berättas om. Betydelsen som denna händelse har för resten av den bibliska berättelsen anser jag är den avgörande faktorn, precis som Schlesinger

och Kamitsuka lyfter fram så är både Johannes och Jesus centrala personer i den kristna traditionen vilket denna händelse hjälper till att understryka. Att det är Jesus som är Messias understryks genom att Elisabet i sin glädje kallar Jesus hennes herre. Att Elisabet också säger att Maria är mer välsignad än andra kvinnor kan tolkas som att detta är en unik graviditet vilket stärker tanken om att det som händer här inte är allmängiltigt för andra graviditeter. Jag håller inte med Sproul om hans definition av person, han anser att foster är personer bland annat för att de kan reagera på sin omgivning. Vad anser Sproul om personer som hamnar i koma och som inte kan reagera på sin omgivning på samma sätt som det berättas om Johannes, slutar de att vara personer under tiden de är i koma? Frågan om vad som definierar en person är svår och komplicerad, jag anser att Sprouls definition av person är lite för godtycklig för att den ska bli användbar. Den passar väl för att argumentera för fosters status som person men så fort den används i en bredare diskussion fungerar den inte lika väl vilket gör att den inte går att använda alls för att definiera person.

Schlesinger, till skillnad från samtliga övriga författare, är öppen för att fostrets etiska status kan utvecklas i samband med att fostret utvecklas vilket gör att tanken om att ett foster är en person i vecka 20 inte nödvändigtvis innebär att detsamma är sant för ett foster i vecka 19 eller tidigare. Om det är så att fosters status förändras under graviditeten har denna text inte någon relevans för majoriteten av aborter eftersom de flesta aborter sker långt tidigare än så. I Sverige 2018 skedde till exempel 84% av de knappt 36 000 genomförda aborterna före vecka 9 medan endast 1% av aborterna skedde i vecka 18.¹⁹⁵ Trots att Schlesinger anser att fostrets status förändras under graviditeten i takt med fostrets utveckling anser hon ändå att abort ska vara tillgängligt under hela graviditeten. Detta baserar hon på att sena graviditeter oftast sker av hälsoskäl (till exempel att kvinnans liv är i fara på grund av graviditeten) och på att hon, i likhet med Kamitsuka, lägger stor vikt vid kvinnans egen agens. Jag hade önskat att Schlesinger, i likhet med Kamitsuka, hade diskuterat frågan om när fostret blir en person mer ingående. Att hon inte gör det förklarar hon genom att säga att hon anser att fokuset ska ligga på kvinnan snarare än på fostret och menar att fostrets status inte spelar någon roll när det kommer till rätten till abort. Jag håller med om att ett större fokus behöver ligga på kvinnan och hennes önskan för sitt liv eftersom jag anser att debatten om abort blivit väldigt ensidig och i stort sett endast centreras kring fostrets status. Fokuset på den gravida kvinnan är sekundärt och styrs utav diskussionen kring foster; om fostret anses vara en person från befruktningssögonblicket spelar kvinnans vilja ingen roll och om fostret inte anses vara en

---

¹⁹⁵ Socialstyrelsen 2018

person kan det finnas utrymme för kvinnan att ta beslut om huruvida hon vill fortsätta sin graviditet eller inte. Däremot anser jag inte att diskussionen om fosters status är oviktig, jag anser att det är två parallella diskussioner som behöver hållas. Jag förvånas av att Schlesinger avfärdar diskussionen baserat på att majoriteten av aborter sker långt innan punkten då hon själv verkar anse att foster kan vara personer. Att det är förhållandevis få aborter som sker senare än vecka 9 anser jag inte gör att diskussioner kring senare aborter är oviktiga, det är rimligt att lägga störst fokus på tidiga aborter men även de senare aborterna måste diskuteras, att de är få gör inte att de är teologiskt oviktiga. Det skulle också vara intressant att få en mer ingående bild av hur Schlesinger förenar synen på att foster blir personer under graviditeten med att abort bör vara okej under hela graviditeten. Eftersom det är just synen på balansen mellan kvinnors rätt att bestämma och fosters status som oftast avgör huruvida en person är för eller emot abort vore det viktigt att Schlesinger förklarar sitt ställningstagande.

Eftersom varje graviditet och varje situation är unik anser både Schlesinger och Kamitsuka att det bara är kvinnan själv som kan ta beslut i frågan om abort eftersom det bara är hon som har en total insikt om sin egen situation. Hennes agens och självbestämmanderätt övergår ett fosters eventuella rätt till liv. För att argumentera för kvinnors rätt till självbestämmande använder sig Kamitsuka av bibelberättelsen då Maria får besök av ängeln Gabriel som berättar för Maria att hon utsetts av Gud att föda Messias. Maria får möjlighet att ställa frågor men också att faktiskt säga ja till att göra detta. Berättelsen har använts på olika sätt av både abortförespråkare och abortmotståndare men Kamitsukas tolkning är något annorlunda. Hon anser att berättelsen om Maria visar att kvinnor kan välja bort en graviditet för att följa vad de upplever vara Guds kallelse för deras liv. Hon anser att en graviditet för vissa kan stå i direkt motsats mot vad som upplevs vara kallelsen i ens liv vilket gör att kvinnan har rätten att avbryta en graviditet som en del i att utöva sin kristna tro. Sproul och Pavone anser istället att graviditeten i sig övergår kvinnans egna önsknings, oavsett om det handlar om vad hon anser att Gud kallar henne till eller inte. Kamitsuka anser att detta synsätt grundas i en negativ kvinnoyn där kvinnor inte ses som kapabla att ta beslut som rör hennes egen framtid och kropp. Hon anser också att detta grundar sig i att kvinnor, till skillnad från foster, kan ses som syndiga och därmed är det lättare att argumentera för att det oskyldiga fostret har mer rätt till liv än kvinnan har till sin kropp.

Jag håller med Schlesinger och Kamitsuka om att kvinnors agens är central i diskussionen kring abort. Jag anser att ett fosters status som person inte kan beläggas ur en kristen teologisk synvinkel vilket gör att kvinnans önskan är det avgörande i diskussionen. Kritik kan riktas mot Kamitsukas sätt att argumentera för sin hållning eftersom hon själv

använder händelser kring Marias graviditet som grund, vilket hon tidigare vänt sig emot eftersom det är en unik graviditet och inte kan appliceras allmängiltigt. Det jag anser gör att hennes resonemang och argumentation håller är att hon inte fokuserar på graviditeten i sig, det är inte avgörande för hennes resonemang att det handlar om just en graviditet utan fokuset är Guds kallelse i Marias liv. Även om kallelsen är unik i den kristna teologin spelar det inte någon roll för Kamitsukas argument, det hon fokuserar på är relationen mellan Maria och Gud och betydelsen av en människas kallelse överlag oavsett hon är kallad till. Att lyfta fram vikten av kallelsen i kvinnors liv anser jag är ett starkt argument som går i linje med den kristna traditionen där kallelsen i varje människas liv är viktig.

Både Sproul och Pavone anser att kvinnor bör fullfölja en graviditet även om den är ett direkt hot mot deras liv. Sproul argumenterar för detta genom att säga att han hellre är passiv och låter en kvinna dö av naturliga orsaker än att aktivt döda ett foster för att kvinnan ska räddas. Detta innebär med andra ord att kvinnor förväntas vara beredda att offra sina liv för att fullfölja en graviditet baserat på att foster möjligtvis kan anses vara personer. Att kvinnor utan tvekan är personer verkar inte spela någon roll så fort ett befruktat ägg fästs i deras livmoder, istället blir gravida kvinnor reducerade till livmödrar vars enda syfte är att föda fram nytt liv, även om det kostar dem deras eget. Vad Sproul och Pavone visar på här är en oerhört låg kvinnoyn vilket jag inte anser går ihop med kristen teologi. Genomgående i evangeliernas berättelser går Jesus emot den tidens rådande kvinnoyn och behandlar kvinnor som likvärdiga män. Både i Gamla och Nya Testamentet finns det berättelser som visar att kvinnors enda uppgift inte är att föda barn, det berättas om kvinnliga ledare och kvinnor vars handlingar är avgörande för centrala händelser inom både kristendomen och judendomen. Att reducera alla kvinnor till att endast vara barnaföderskor går emot den kristna teologin och kan inte vara en del av en hållbar kristen etik. Jag vänder mig också emot att Sproul förespråkar passivitet vilket jag inte heller anser går ihop med den kristna traditionen. Jesus som är förebilden för kristna står aldrig passivt bredvid och bara låter saker ske, att då som kristen säga att det är bättre att passivt låta kvinnor dö när deras liv hade kunnat räddas anser jag inte heller kan ses som god kristen etik.

Tanken om det mänskliga livets höga status som egentligen samtliga författare ger uttryck för, om än på väldigt olika sätt, grundar sig inom den kristna traditionen på Gamla Testamentets skapelseberättelser där det berättas om att människan är skapad till Guds avbild (*imago Dei*). Kamitsuka lyfter fram att dessa texter är judiska texter och att den judiska tolkningen av *imago Dei* därmed är grundläggande även för en kristen tolkning. Att ofödda personer inte omfattas av *imago Dei* framgår i de argument Kamitsuka lägger fram och av dessa

är det starkaste argumentet enligt mig att judiska lärodokument godkänner abort när till exempel kvinnans liv är i fara. Detta innebär att det inom den judiska traditionen är skillnad mellan ofödda människor och födda människors rätt till liv, vilket även borde innebära att samma tolkning gäller inom kristendomen. Sproul och Pavone bygger sina argument på att rätten till liv är absolut vilket alltså inte kan sägas stämma och detta borde därmed ge kvinnor rätten att välja abort även ur en kristen synvinkel.

En text som också kan sägas visa på att det är skillnad på ofödda människor och födda människors rätt till liv hittar vi i Andra Mosebok:

Om någon under ett slagsmål stöter till en havande kvinna så att hon får missfall men ingen annan skada sker, skall han böta vad kvinnans make kräver, sedan värdering ägt rum.

Sker skada, skall du ge liv för liv,
öga för öga, tand för tand, hand för hand, fot för fot,
bränt för bränt, sår för sår, skråma för skråma.

2 Mos 21:22-25

Viktigt är att nämna att den översättning som Sproul använder sig av lyder något annorlunda:

When men strive together and hit a pregnant woman, so that her children come out, but there is no harm, the one who hit her shall surely be fined, as the woman's husband shall impose on him, and he shall pay as the judges determine. But if there is harm, then you shall pay life for life, eye for eye, tooth for tooth, hand for hand, foot for foot, burn for burn, wound for wound, stripe for stripe.

2 Mos 21:22-25 (ESV)

Den stora skillnaden mellan dessa texter är att i den svenska översättningen används ordet missfall medan det i den engelska översättningen endast beskrivs som att barnet kommer ut. Tolkningen av texten blir därför tvetydig och kan tolkas som att skadan som det pratas om efteråt antingen kan vara på barnet eller på kvinnan, vilket Sproul lyfter fram. Effekterna av de olika översättningarna blir ganska skilda eftersom det i den svenska översättningen innebär att någon som orsakar ett missfall inte bestraffas utan att det endast är eventuell skada på kvinnan som kan ge straff. Medan den engelska översättningen kan förstås som att straff utdelas om

barnet som är för tidigt fött har skador eller om det inte överlevde. Både Kamitsuka och Schlesinger har tolkat texten på samma sätt som den svenska översättningen läses. Schlesinger anser dock att denna text inte bör användas i diskussioner om abort idag eftersom verserna direkt innan och direkt efter reglerar hur slavägare får och inte får behandla sina slavar vilket visar på att slaveri anses vara acceptabelt. Att de omkringliggande verserna visar på en människosyn som inte går i linje med nutida människosyn gör att Schlesinger även undviker att använda de aktuella verserna för att argumentera för eller emot mänskliga rättigheter idag. Att se till textens sammanhang är relevant och något som har betydelse för läsningen och tolkningen av texter. Bilden som texten ger av att det är kvinnans man som värderar skadan på sin fru (eller sitt barn, beroende på hur texten tolkas) stärker i min mening Schlesingers argument om att texten inte går i linje med dagens människosyn vilket gör att dess syn på både kvinnor och barn/foster inte är relevant i en debatt idag. Om texten ändå anses vara relevant anser jag att den pekar mot att foster inte ses som likvärdiga med vuxna människor vilket i sådana fall snarare stärker en kristen ståndpunkt för rätten till abort.

Även den medicinska kunskapen som finns idag om hur graviditeter uppstår blir betydande för förståelsen och tolkningen av Bibelns texter. Tolkningen av texterna måste kunna harmoniseras med den fysiska verkligheten för att de ska få betydelse för läsaren. Med den kunskap som finns om hur många befruktade ägg som faktiskt inte resulterar i en graviditet och antalet missfall som sker gör det svårt för människor idag att se varje befruktat ägg eller varje graviditet som en del av Guds plan. Att läsa dessa texter bokstavligt och försöka harmonisera dem med den fysiska verkligheten skulle innebära att befruktade ägg, embryon och foster inte verkar ha någon betydelse för Gud och borde därmed snarare stärka rätten till abort. Alternativet till att läsa texterna bokstavligt måste bli att istället tolka dem bildligt, alltså som texter vars syfte är att säga något om människan och Gud men på ett mer filosofiskt plan vilket alltså också går ihop med den vetenskapliga kunskapen. Om harmonisering inte är möjlig resulterar det i att den vetenskapliga kunskapen helt måste avsägas eller att texterna helt förlorar sin innebörd och relevans för människor idag. Av dessa alternativ anser jag att den mest rimliga tolkningen är en bildlig tolkning vilket fortfarande hanterar texterna som meningsskapande i människors liv samtidigt som kunskapen om vår fysiska verklighet accepteras.

Som tidigare nämnts anser både Sproul och Pavone att rätten till liv är absolut och att foster därmed har samma status som födda personer. Till skillnad från Sproul lägger inte Pavone fram några argument för att visa på detta utan utgår bara ifrån att det är så. Istället lägger han fokus på att argumentera för rätten till liv och effekterna av detta. Han anser att rätten till liv är grundläggande för hela samhället funktion och existens och att abort är samma sak som

mord. För honom är laglig abort ett steg mot att mord ska bli acceptabelt. Som en del i hans argumentation talar han om abort som synd och behovet av att bekänna sin synd och få förlåtelse och sedan aktivt arbeta mot att denna synd får ske lagligt. Denna synd delar alla, oavsett om du genomgått en abort, stöttat någon som gjort det, möjliggjort en abort eller om du är emot abort. Att alla, oavsett åsikt och delaktighet, ses som skyldiga är för att alla som lever i en värld där abort är tillåtet har enligt Pavone bidragit till det genom att inte stoppa det. Kamitsuka vänder sig emot att tala om abort som synd, hon anser att argumenten kring abort som synd grundar sig på att människor är personer från befruktningsögonblicket vilket hon anser är en felaktig tolkning av Bibeln. Hon anser att abort resulterar i ett planerat dödsfall men inte ett dödsfall som är mord eftersom det för det första i utövas mot en person, och för det andra för att det inte görs med uppsåt att skada. Eftersom det inte är mord kan det inte heller kallas synd. Jag håller med Kamitsuka om att det inte går att belägga fosters status som personer ur en kristen teologisk synvinkel vilket gör att jag inte heller ser abort som mord eller synd. När det kommer till Pavones sätt att argumentera mot abort genom att kalla det synd och att säga att alla är lika skyldiga till denna synd oavsett den enskildes roll i en abort anser jag att det är ett manipulativt sätt att argumentera. I den kristna teologin är synd något allvarligt och rädsla för att synda har i många sammanhang använts som ett sätt att utöva makt vilket även Pavone gör med sin argumentation.

Sproul och Pavone skriver båda två om den feministiska kampen för rätten till sin egen kropp. De båda anser att det är bättre för kvinnor att inte ha tillgång till abort eftersom det finns kvinnor som har ångrat sin abort. Att det finns kvinnor som hade dött utan en abort verkar inte, för Sproul eller Pavone, vara ett tillräckligt argument för rätten till abort. Att kvinnor ångrar sina aborter är oerhört tragiskt men det innebär inte att alla kvinnor som genomgår en abort kommer att uppleva samma sak. Sproul och Pavone verkar se det som att de, till skillnad från den feministiska rörelsen, faktiskt lyssnar på kvinnor och därför vill förbjuda abort samtidigt som de helt bortser från alla de kvinnor som kämpar för rätten till laglig abort och alla de kvinnor som på olika sätt räddats av sin abort. Att kvinnor idag ångrar sina aborter borde inte leda till att abort görs olagligt utan snarare till att det sociala nätet stärks för att kvinnor i större utsträckning frivilligt ska kunna fullfölja sina graviditeter. Att ta bort kvinnors självbestämmanderätt så fort de blir gravida visar på att kvinnors upplevelse av sin egen situation och sitt eget liv inte tas på allvar. Att säga att detta görs för att skydda kvinnor ringer falskt när samma personer också anser att kvinnor bör var beredda att dö för att fullfölja en graviditet. Det visar också på en syn där kroppen är frånskild personen eftersom den många gånger svåra kroppsliga upplevelsen av en graviditet inte ens nämns, kroppen kan alltså offras

för att rädda människan. Men kroppen är inte något vi har utan något vi är, det är en del av *imago Dei*, vilket borde innebära att kvinnor inte kan förväntas upplåta sin kropp till en graviditet hon själv inte önskar.

Sproul lyfter också fram att kvinnan och fostret är två skilda människor vilket gör att kvinnans beslut om abort alltså påverkar en annan människa vilket för Sproul begränsar kvinnors rätt att bestämma över sin kropp. Som jag förstår Sproul lägger han fram detta argument för att visa på att fostret har ett egenvärde vilket varken Kamitsuka eller Schlesinger motsätter sig. Att fostret har värde och att fostret är skilt från kvinnan gör inte att fostrets värde nödvändigtvis är samma eller högre än kvinnans. Att fostret har ett värde är framförallt Kamitsuka tydlig med, hon anser att fostrets värde och status är detsamma under hela graviditeten och anser att fostret har värde även för kvinnan som gör aborten. Fostrets inneboende värde har alltså för Kamitsuka ingen inverkan på rätten till abort eftersom hon inte anser att fostret är en person förrän det är fött. Att fostret är skilt från kvinnan anser jag är Sprouls starkaste argument eftersom detta innebär att beslutet om abort påverkar en annan människa vilket, med den kristna människosynen som grund, bör tas på allvar. Jag håller också med om att fostret har ett inneboende värde men i likhet med Kamitsuka anser jag inte att fostret kan ses som en person vilket gör att fostrets värde och separation från kvinnan inte övergår kvinnans rätt att bestämma över sin kropp. Eftersom fostrets existens har en direkt och mycket påtaglig påverkan på kvinnan både fysisk och psykiskt kan inte kvinnans önskan i relation till huruvida graviditeten ska fortsätta eller inte bortses ifrån. Sproul och Pavone framställer en graviditet och födsel som något enkelt och som kvinnor lätt kan genomgå för att låta fostret leva, att inte upplåta sin kropp till förmån för fostret är för Sproul och Pavone själviskt. Jag anser inte att denna tankegång är förenlig med kristen människosyn eftersom människor är både kropp och själ och därför kan det inte *krävas* av en människa att hon helt åsidosätter sitt eget välmående till förmån för en annan.

5 Slutsatser

Sammanfattningsvis kan sägas att det går att argumentera för rätten till abort på en kristen grund. Argumenten grundas i en människosyn där människan utgörs av både kropp och själ, skapad till Guds avbild. De bygger också på en bibelsyn som innebär att Bibelns texter tolkas på ett sätt som går att harmonisera med den fysiska verkligheten.

Att människan ses som både kropp och själ innebär att den kroppsliga erfarenheten spelar stor roll för relationen människor emellan och mellan Gud och människa. Kvinnors önskan om att avsluta en graviditet ska därför inte ses som något som sker utanför hennes relation till Gud eller utövändet av sin tro. Istället kan beslutet om abort ses som ett sätt att leva i enlighet med vad kvinnan upplever är Guds kallelse i hennes liv. Även Maria, Jesu mamma, fick möjlighet att säga ja eller nej till att föda Messias, vilket borde stärka kvinnors rätt att välja bort graviditeter.

Skillnaden mellan abortmotstånd på kristen grund och stöd för abort på kristen grund ligger till stor del i synen på foster som personer men centralt är också synen på kvinnors kroppar och kvinnors självbestämmanderätt. De bibeltexter som diskuterats ovan visar på en vördnad för mänskligt liv men kan inte sägas visa på att foster är personer från befruktningsögonblicket. Eftersom ett fosters status som person inte kan beläggas övergår inte ett fosters eventuella rätt till liv en kvinnas önskan om att inte vara gravid oavsett hur hon blivit gravid och hur graviditeten påverkar hennes hälsa.

När det kommer till frågan om huruvida det är etiskt att använda sig av Bibeln i en debatt om aborträtten anser jag att diskussionen ovan visar att det kan vara det. För att Bibelns texter ska kunna användas på ett etiskt sätt måste texterna läsas i sin helhet, både som enskilda bibelböcker och tillsammans. Att plocka ut några verser utan att se till kontexten i den aktuella bibelboken eller hur verserna ställer sig mot andra bibeltexter kan ge en missvisande bild och förståelse av texten. Det är också viktigt att tänka på att texternas syfte inte varit att svara på frågan om abort är rätt eller fel, däremot kan de vara av betydelse för att till exempel visa på en kristen människosyn som är av betydelse för abortdebatten.

6 Bibliografi

- Bibel 2000: Bibelkommissionens översättning. 2001. Utg. av Svenska Bibelsällskapet. Stockholm: Verbum
- Catholic News Agency, 2016. Priest slammed for using dead baby as “political prop”. <https://www.catholicnewsagency.com/news/priest-slammed-for-using-dead-baby-as-political-prop-94298>. Hämtad 13.5.2020.
- Kamitsuka, Margaret D., 2019. *Abortion and the Christian Tradition: A Pro-Choice Theological Ethic*. Louisville, KY: Westminster John Knox.
- Karlsson, Pär, 2019. Sverigedemokraterna ändrar åsikt om aborter. I: *Aftonbladet* 29.10.2019 <https://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/a/OpXnaV/akessons-drag--sa-ska-han-hindra-s-attackerna>. Hämtad 23.3.2020.
- Kyrkolivsutskottet: Betänkande 2002:3 *Abortfrågan*
- McFague, Sallie, 1993. *The Body of God: An Ecological Theology*. London: SCM
- Pavone, Frank, 2015. *Abolishing Abortion: How You Can Play a Part in Ending the Greatest Evil of Our Day*. Nashville, TN: Nelson Books.
- Pingst.se: Frågor och svar, u.å. <https://www.pingst.se/om-pingst/fakta-och-forskning/fragor-och-svar/>. Hämtad 20.3.2020.
- Schlesinger, Kira, 2017. *Pro-Choice and Christian: Reconciling Faith, Politics, and Justice*. Louisville, KY: Westminster John Knox.
- SFS 1974:595. *Abortlag*. Stockholm: Riksdagen.
- Socialstyrelsen, 2018: Statistik om aborter. <https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistik/statistikamnen/aborter/> Hämtad 16.5.2020.
- Sproul, R.C., 2010. *Abortion: A Rational Look at an Emotional Issue*. 2 uppl. Sanford, FL: Reformation Trust.
- Svensson, Niklas, 2019. Ebba Busch Thor om Lars Adaktusson och KD:s syn på abort. I: *Expressen* 20.6.2019. <https://www.expressen.se/nyheter/busch-thor-abortkritiken-ar-den-perfekta-stormen/>. Hämtad 21.5.2020.
- Åberg, Robin, 2015. Västbloggen: Hippokrates ed. <https://vardforbundetbloggen.se/vastbloggen/2015/02/03/hippokrates-ed/>. Hämtad 10.3.2020